

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Jacobi Usserii Armachani Annales Veteris Et Novi Testamenti

Ussher, James

Lutetiæ Parisiorum, 1673

Ætas Mundi IV.

urn:nbn:de:hbz:466:1-14425

Eas duodecim mensium spatio, per intervalla, fuisse inductas Hebræi autumant: quum intra unicum mensem, hæc ferè temporum serie, peracta fuerint.

Circa mensis 6, (qui anno sequente, & deinceps, 12 numeratus est) diem 18. prima plaga contigit; aquarum in sanguinem versarum. Completo deinde septiduo, [c. VII. 25.] circa 25 diem, secunda plaga, Ranarum secuta est: quæ die proximo ablata est. Circa diem 27, tertia plaga, ciniphum vel pediculorum, est inducta. Circa 28 diem Moses minatus quartam plagam, muscarum & aliorum insectorum colluviei: quæ circa 29 immissa, & 30 amota est.

Circa mensis 7 (qui, paulo post, primi nomen accepit) diem 1. plagam quintam minatus Moses, sequente die eam induxit: pestis videlicet & interitus pecorum. Circa diem 3, plaga sexta eam excepit; ulcerum & pustularum, erumpentium in hominibus & jumentis: quæ & ipsi Magi affecti sunt, non minus quam reliqui Egyptij [c. IX. 11.] Unde natum illud Justini, ex Trogo, lib. 36. *Egyptij, quum scabiem & vitiliginem paterentur responso moniti, Mosem cum agris, ne pestis ad plures serperet, terminis Egypti pellunt.* Confer Excerpta ex Diodori Siculi libro 40, in Photij Bibliothecâ: (pag. 620.)

Circa 4 diem, plagam denunciavit Moses, circa 5 induxit, & 6 eam amovit. Erat autem hæc, tonitruum & pluviarum & gravis grandinis cum igni commixta: quibus *linum & bordeum laesum est, quia bordeo jam spica erat & lino culmus: triticum verò & zea non sunt laesa, eo quod latentia erant sub terrâ.* Unde rectè colligit Nicolaus Fullerus, libro 3 Miscellan. (pag. 389.) mense Abib, hanc plagam contigisse.

Circa 7 diem, plagam octavam denunciavit Moses, & sequente die immisit; locustarum videlicet omnia depascentium: quam circa 9 diem removit. [c. X. 4, 13, 19.]

Mensis Abib, qui hæctenus septimus, deinceps primus mensis totius anni est constitutus: [c. XII. 2. cum XIII. 4.] in memoriam exitus Israelitarum ex Egypto; à cujus initio illius epocha deducitur, [Num. IX. 1, 2. cum Exod. XL. 17.] licet ipse exitus in medium mensem inciderit.

Hujus primi mensis die 10. (qui fuit Aprilis Juliani 30, feria hebdomadica 5) Paschatis & azymorum ritu instituto; Agnus Paschalis seligitur, mactandus post 4 dies. [Exod. XIII. 3, 6.]

Moses nonam plagam triduanarum tenebrarum, in Egyptum inducit: quæ tanta fuerunt, ut Egyptiorum nullus toto eo tempore moverit se de loco in quo erat; licet Israëlitis omnibus lux esset in habitationibus ipsorum. [c. X. 22, 23.]

Die 14, (Maii 4 fer. 2) Moses cum Pharaone postremo locutus; decimam plagam cædis primogenitorum, medio noctis sequentis infligendam, denunciavit; & vehementi ita commotus, ab eo discedit. [c. X. 24, --29. XI. 1, 4, --8.]

Vespera hujus diei, primum Pascha celebratum est. [c. XII. 11, 12.]

+++++

ÆTAS MVNDI IV.

PRIMI mensis die 15 (Maii 5 Feriâ 3) sub mediam noctem primogenitis in Egypto pæcis Pharae & servi ejus Israelitas omnes, cum suis facultatibus & ipsorum spoliis, quam citissime dimitunt: qui eodem die quo absoluti sunt 430 anni à prima peregrinatione majorum suorum, (Abrahamo Charane discedente,) postredie Paschatis, ad sexcenta millia peditum (vitorum, præter parvulos) ordine militari Ramesse profecti sunt. [Exod. XII. 29, 30, 31, 37, 41, 51. Num. XXXIII. 3.]

Hinc stationes eorum à Mose describuntur; Numer. cap. XXXIII. quas, ex Hebræicis nominum significationibus, mysticè explicat Hieronymus in tractatu de 4 mansionibus ad Fabiolam, à quo ne in numeris stationum designandis deinceps dissentiremus, *Ramessem* primam appellare libuit: licet itineris statio nulla ea fuerit, sed terminus à quo profectio initium erat deducendum. Sit igitur

I. *Rameses*: ubi Israëlita à Josepho collocati fuerant; [Gen. XLVII. 11.] & simul convenerunt omnes, qui vel cum Egyptiis mixti habitabant, [Exod. III. 22.] vel qui ad conquirendum stipulam dispersi fuerant per totam terram. [c. V. 12.]

II. *Succoth*, ubi Moses mandata Dei de annuo Paschatis ritu, & primogenitorum consecratione populo proposuit. [Exod. XIII.]

III. *Etham*, in extremitate deserti: quo perducti sunt, Domino antecedente eos interdiu in columna nubis, & noctu in columna ignis. [Exod. XIII. 20, 21.]

IV. *Pi-habiroth*, inter Migdolum & mare, è regione Baal-zephonis.

Hic Pharae cum exercitu suo Hebræos asscetus est. Mose sua virga aquas dividente, per medium maris Rubri sive Erythraei in desertum Ethami pervenerunt: quos Pharae & Egyptii inscusi, ab aquis recurrentibus primo diluulo obruti sunt. Unde Israëlita, eo die prorsus liberati è manu Egyptiorum, quorum cadavera fluitantia viderunt in littore maris [Exod. XIV. 30.] Deum victoriæ auctorem cantico celebrarunt; [Exod. XV. 1, --21.] quod *Apocal. c. XV. 3. Canticum Mosis servi Dei appellatur.* omniumque quorum uspiam memoria extat, primum est & antiquissimum. Factum verò hoc esse mensis 1 die 21, postremo videlicet azymorum, quo convocatio sancta ex Dei iustitio [Exod. XII. 16.] erat habenda, constans He-

bræorum,

bræorum, eaque veritati maximè consentanea, est sententia.

Hinc continuo tridui itinere (die videlicet 22, 23, 24, *feriâ* 3, 4, & 5.) Israëlita per desertum Ethami processerunt, aquam non inuenientes, [*Exod. XV. 22. Num. XXXIII. 8.*]

V. *Marah*, ab aquarum amaritudine nomen sortita, ob quam quum populus, qui aquarum defectum jam totum triduum sustinuerat; murmurare cœpisset; Moses, ligno in aquas amaras injecto, eas dulces effecit, populûmque in futurum erudiit. [*Exod. XV. 23, --26.*]

VI. *Elim*: ubi erant 12 fontes aquarum & 70 palma; & castrametati sunt ibi ad aquas illas. [*Exod. XV. 27. Num. XXXIII. 9.*]

VII. *Mare rubrum*. [*Num. XXXIII. 10.*]

SECUNDO mensis.

Die 15 (*Iunii 4 feriâ* 5) pervenerunt Israëlita ad stationem.

VIII. *Sinis* desertum; quod est inter Elim & Sinai. Ubi quum ob victûs penuriam murmurassent in Deum & Duces; circa vesperam misit ad eos Deus coturnices, & tempore matutino Manna de cœlo pluit: quo pane deinceps 40 annis vescabantur, donec pervenissent ad extremitatem terræ promissæ. [*Exod. XVI. 1, --35.*]

IX. *Dophka*.

X. *Alush*.

XI. *Rephidim*, ubi populo, ob defectum aquæ murmuranti, (unde loco *Meriba* & *Massa* nomen inditum,) Moses percussâ petra aquam suppeditat: [*Exod. XVII. 1, --7*] quæ & populum per desertum secuta est. [*Psalm. LXXXVIII. 16, 20. CV. 41. I. Corinth. X. 4. & Deut. IX. 21.*]

Amalekita, lassô & fatigato Israëlitarum exercitui in itinere occurrentes, in postremo agmine debilitate affectos cæciderunt: contra quos Moses pugnare iussit Jehosuum sive Josuam (filium Nunis, ministrum suum; [*Exod. XXXIII. 21.*] cuius nomen *Hoseam* mutavit ille in *Jehosuum*; [*Num. XIII. 16.*] sive *Jesum*; [*Nehem. VIII. 17. Ait. VII. 45. & Hebr. IV. 8.*] Ille Rephidimis cum Amalekitis dimicans, Mose in vertice collis orante, victoriam consecutus est. De ea gente perdenda Israëlita mandatum accipiunt; & altare in perpetuam hujus rei memoriam exstruunt. [*Deut. XXV. 17, 18, 19. Exod. XVII. 8, --16.*]

TERTIO mensis.

XII. *Sinai* desertum; ubi castrametati sunt Israëlita è regione montis Horebi: in eo deserto per integrum ferè annum postea commorati. Anno enim ab exitu 2 mensis 2 die 20 inde moverunt: [*Num. X. 11, 12.*] anni verò primi *mensis tertio, in die hac*, eo pervenerunt: [*Exod. XIX. 1.*] die nimirum eadem, sive ejusdem numeri cum mense 3, (ut in libro V. de Templo cap. 7. pluribus confirmat Fr. Ribera) h. e. mensis 3 die 3. (*Iun. 22. ser. 2.*)

Mose in montem ascendente, Deus significat se fœdus cum Israëlitis renovare, eos sibi legibus obstringere, observantesque amore prosequi velle. Quibus annuentibus biduum, quo ad Legem Dei reverenter excipiendam præpararentur, indicit; omnibus (excepto Mose & Aarone) montis accessu interdicit: posteaque summa cum majestate in montem, cernentibus omnibus ac trepidantibus descendit. [*Exod. XIX.*]

Legem, Decalogo comprehensam, Deus terribili voce promulgavit: [*Exod. XX. Deut. V.*] quæ tamen promissionem gratiæ, Abrahamo ab eodem ante 430 annos factam, irritam non fecit. [*Galat. III. 17.*]

Territo populo Deus per Mosem varias leges tradidit: [*Exod. XX. XXI. XXII. & XXIII. cum Deuter. IV. 13, 14.*] quas ille in libro Fœderis scriptas populo proposuit. Deinde manè confurgens, exstruxit altare sub monte, & 12 statuas pro 12 tribubus Israël: misitque juvenes Israëlitarum (primogenitos, ut habet Chaldaeus paraphrastæ quos sibi Dominus consecraverat, [*Exod. XIII. 2. Num. III. 13. VIII. 16, 17.*] sacrorum administratos, [*Exod. XIX. 22.*] ante Leviticum sacerdotium institutum) qui sacrificia, primùm expiatoria, deinde eucharistica, Domino obtulerunt. Quumque librum illum Fœderis (mandata, quæ [*Exod. XX.*] & tribus sequentibus capitibus habentur, continentem) audiente populo Moses legisset; accipiens sanguinem oblatorum illorum vitulorum & hircorum, cum aqua & lana coccinea & hyssopo, ipsum quoque librum & totum populum (sive 12 illas statuas, 12 tribus Israël re-presentantes) aspersit: atque ita fœdus inter Deum populumque solenniter sanxit. [*Exod. XXIV. 3, --8. cum Hebr. IX. 19, 20.*]

Moses & Aaron, Nadab & Abihu, & 70 è Senioribus Israël, ascenderunt in montem; ibique gloriam Dei aspexerunt. Quibus inde descenditibus, Moses cum Josua ministro suo propius accedens, expectavit diebus sex, donec septimo die cum Deus alloqueretur; fuitque in monte 40 dies & 40 noctes, [*Exod. XXIV. 9, --18.*] sex illis expectationis diebus eo in numero comprehensis; cibum non comedens, nec aquam bibens. [*Deut. IX. 9.*] ubi de structura Tabernaculi, Sacerdotum ornamentis, consecratione, sacrificiis, &c. mandata accepit; [*Exod. XXV. & 6.*] capitibus sequentibus proposita.

QUARTO mensis.

Finitis 40 illis diebus & 40 noctibus, dedit Deus Mose duas Legis tabulas lapideas, sua manu fabricatas, & suo digito scriptas: [*Exod. XXXI. 18. Deut. 10, 11.*] celeriter illum descendere jubens, quod populus vitulum aureum sibi conflasset, & adoraret eum. Moses oratione sua Dei iram mitigat, è monte descendit, videntemque populum vituli festum in castris cele-

brantem, tabulas Legis confringit sub ipso monte. [*Exod. XXXII. 1, 19.*] Ob quarum con-
fractionem annum adhuc à Judæis observatur Jejunium, mensis 4 die 17. quod nonnullos in
cum induxit errorem, ut à die promulgationem Decalogi proximè sequente 40 dies moræ
Mosis in monte numerandos existimaverint; tempore intermedio, ad scribendum & recitan-
dum librum fœderis, ipsumque fœdus inter Deum & populum ritibus solennibus pangendum
requisito, [*Exod. XXIV.*] penitus neglecto.

Moses, combusto & communito vitulo, tria idololatrarum millia Levitarum ministerio, è
medio sustulit. [*Exod. XXXII. 20, --29. Deut. IX. 21. XXXIII. 9.*]

Postridie, Moses iterum in montem ascendens, Deus iterato pro populo deprecatur. [*Exod.
XXXII. 30, 31, 32.*] Jubeat eos ornatum deponere, Tentorium conventus (quod tum supple-
bat locum Tabernaculi à Bezaleele postea extructi) extra castra tendit: populoque iræ divina
sensu ad resipiscentiam permotò, precibus suis tandem impetrat, ut, non Angelus sed Deus
ipse sit viæ dux. [*c. XXXIII.*]

Deus Mosè novas tabulas, prioribus similes, dolare & sequente die in montem ad se af-
ferre jubet. Cui manè cum eis ascendenti, in rupe posito Deus, quasi per transitum, gloriæ suæ
imaginem aliquam manifestat. [*c. XXXIV.*]

Moses in monte denuo 40 dies & 40 noctes sine cibo ac potu commoratus, pro populo
intercedit. [*Deuter. IX. 18. X. 10.*] Deus placatus, fœdus cum populo certis conditionibus
renovat, leges suas iterat & à Mose scripto mandari jubet; Tabulisque à Mose allatis Deca-
logum ipse inscribit. [*Exod. XXXIV. 10, --18.*]

S E X T O mense.

Moses post 40 dies cum Tabulis de monte redit: & faciei splendescenti velamine imposi-
to, populo mandata Dei proponit, Sabbati observationem urget, & oblationem à Deo impe-
ratam ad opus Tabernaculi indicit. [*Exod. XXXIV. & XXXV.*]

Ut contributio rectius procederet; numerati omnes à nato 20 annos & deinceps, 603550
sunt inventi: quorum unoquoque, juxta legem à Deo præscriptam, [*Exod. XXX. 12, 13.*]
dimidium sicti pendente; summa ad 100 argenti talenta, & 1775. sictos pervenit. [*c. XXXVIII.
25, 26.*] Unde colligitur, Hebraicum talentum continuisse tria sictorum millia; sive minas 50
unaquaque mina habente sictos 60. [*Ezek. XLV. 12.*]

Præter capitationem hanc, ex spontaneis donariis conflata est summa auri talentorum 29
& sictorum 730, æris talentorum 70, & sictorum 2400. [*Exod. XXXVIII. 24, 29.*] Ex alia
verò materia ad opus Tabernaculi requisita, oblatum est plus satis: ut vetare populum esset
opus, ne quid amplius offerret. [*c. XXXVI. 5, 6, 7.*]

Bezaleel & Aholiab artifices Tabernaculi à Deo designati. [*Exod. XXXI. 2, --6. & XXXV.
30, --35.*]

2514 a. Primo hujus anni semestri Tabernaculum, Arca fœderis, Altare, Mensa propositionis, ves-
tes sacerdotales, sacra unguenta, candelabrum, & reliqua instrumenta & vasa quæ sacrificia
spectabant, in deserto ad montem Sinai fabricantur; b. & ad Mosè adducuntur. [*Exod.
XXXVI. cum 3 capitibus sequentibus.*] 3224 1490

Mandatum à Deo Mosè accipit: I. Ut mensis 2 die 1 Tabernaculum & omnia ad illud
spectantia erigat. [*Exod. XL. 2, --8.*] II. Ut oleo sacro eadem ungeret, & Aaronem cum
filiis suis ad Sacerdotium consecraret. [*Ibid. 9, --15.*] Quod & Mosè fecisse dicitur: (*v. 16.*)
sed non eodem utrumque tempore. Nam die quidem præscripto Tabernaculum, cum omni-
bus ad ipsum pertinentibus, erexit: [*Exod. XL. 17, --33.*] alteram verò mandati partem,
tempore à Deo postea constituto, peregit; (*Levit. VIII. 1, --13.*) in qua exequenda, Sacer-
dotum & Altaris consecrationi non unus sufficiebat dies, sed integrum septiduum requireba-
tur. [*Exod. XXIX. 35, 36, 37.*] Itaque

c. Anno 2 Exodi.

P R I M I mense.

Die 1 (*Aprilis Juliani 21 feriâ 4.*) Tabernaculum fœderis erigitur, & gloria Dei impletur:
[*Exod. XL. 2, 17, 34.*] è quo leges illas Deus Mosè per intervalla tradidit, quæ in septem
primis Levitici capitibus continentur.

Eodem anno 2 & mense 1 Israëlita, à Deo moniti, secundum Pascha celebraverunt ad
vesperam diei 14 (*Maii 4 feriâ 3.*) quo die, Mosè & Aaroni conquerentibus quibusdam,
qui ex cadavere hominis immunditiam contraxerant, quod cum fratribus suis statuto tem-
pore Pascha observare non poterant; lex à Deo lata est de Paschate die 14 mensis 2 ab iis
celebrando, qui vel immunditia vel profectioe aliqua necessaria impediti, data tempestate
illud celebrare non poterant. [*Num. IX. 1, --14.*]

S E C U N D I mense.

Die 1 (*Maii Juliani 21 feriâ 6.*) Deus jubet Mosè Israëlitarum omnium, exceptis Levi-
tis, mares à 20 anno ad 60 per suas tribus recensere; Levitas verò ministerio Tabernaculi
præficere & circa illud collocare, ut ipsum, quum opus esset, deponant, portent, & erigant.
[*Num. I. 1. XXVI. 64.*]

Summa numeratorum erat, 603550. [*Num. I. 46.*] eadem quæ ante menses 7. in capita-
tione ad Tabernaculi exstructionem imperata, inventa fuerat. [*Exod. XXXVIII. 26.*]

Mosè (prout Deus mandaverat, [*Exod. XXIX. 1, --37. XXX. 22, --30. & XL. 9, --15.*]

oleo sacro Tabernaculum & Altare, cum omnibus ad ea pertinentibus, unxit & consecravit. Aaronem quoque & 4 filios ejus, eodem oleo unctos, præscriptis ritibus & sacrificiis ad munus Sacerdotale obeundum consecravit: & ut per septem dies à porta Tabernaculi non discederent, præscripsit. [Levit. VIII.] Tot enim diebus, tum ipsorum tum Altaris, durabat consecratio. [Exod. XXIX. 35, 36, 37. Levit. VIII. 33.]

Ordo à tribubus in castrametationibus & profectionibus suis servandus præscribitur. [Num. II.]

Levitarum, mensum unum egressorum, 22300 numerus invenitur, [Num. III. 15, --35.] vel, demptis eorum primogenitis, 22000; qui loco primogenitorum ex reliquis tribubus ad Dei ministerium assumuntur. Et quia supra numerum 22000 Levitarum primogeniti Israelitarum 273 sunt reperti; quini in singulos redemptionis sicali statuuntur. [Num. 3. 39, --51.]

Levitæ, ita selecti, solenni ritu Deo ejusque cultui consecrantur: incipientis & desinentis illorum ministerii tempore definito. [Num. VIII. 5, --26.]

Levitæ ab anno 30 ad 50 inveniuntur 8380, & pro familiarum ratione sua eis munera & onera distribuuntur. [Num. IV.]

Leprosi & immundi omnes à castris ejiciuntur. Leges de restitutione damni & zelotypia feruntur. [Num. V.]

Votum, consecratio, & ritus Nazæarum describitur. Formula benedicendi populo Sacerdotibus præscribitur. [Num. VI.]

Die octavo, à finita vero consecratione primo, Aaron primum pro se, deinde pro toto populo sacrificia & munera offert: quibus igne è cælo assumptis, ministerium Sacerdotum populo divinitus comprobatur. [Levit. IX.]

Quum plene jam erectum esset Tabernaculum, & cum instrumentis suis omnibus sacro oleo unctum; atque Altare toto septiduo consecratum, & primis ab Aarone victimis in eo oblati dedicatum (septem enim præcedentes dies expiatorii erant, ad illud sanctificandum ordinari: Exod. XXIX. 36, 37.) Principes numeratarum tribuum sex plaustra camerata & 12 boves ante Tabernaculum simul obtulerunt: quæ Levitis filiis Gershoni & Merari, pro ratione ministerii eorum, sunt tradita. Deinde seorsim singuli singulis diebus sacrificia sua, cum instrumentis sacro ministerio dicatis, ad Altaris dedicationem obtulerunt: quæ idcirco ad 12 dies continuata est. [Num. VII. 1, --10, 11, 84, 88.]

Itaque primo hoc die Naasson (à quo David & secundum carnem D. N. Jesus Christus ortus est) pro tribu Judæ munus obtulit, deinde reliqui, pro sua quisque tribu, eo ordine qui in castrametationibus (cap. II.) institutus fuerat. [Num. VII. 11, 12, --83.]

Nadab & Abihu, primogeniti Aaronis filii, (qui una cum patre in montem Sinai ascendentes, gloriam Dei viderant; Exod. XXIV. 1, 9, 10.) cum igne alieno (non illo cælitus demisso, Levit. IX. 24. qui in altari ad res sacras semper alendus erat; c. VI. 12, 13.) Sanctuarium ingressuri, igne divinitus immisso pereunt. [Levit. 10. 1, 2. Num. III. 2, 3, 4. XXVI. 60, 61.] Luctu eorum Sacerdotibus veuto, occasione neglecti ab aliis officii, vino & ficera Tabernaculum ingressuris interdicitur: de reliquiis sacrificii à Sacerdotibus comedendis lex fertur, & Aaronis eâ in re excusatio à Mose approbatur. [Levit. X. 6, --20.]

Ea occasione lex lata est (circa 10, ut videtur, mensis hujus diem) de ingressu summi Sacerdotis solius semel tantum quotannis in Sanctuarium, die videlicet expiationis & universalis jejunii, 10 die mensis 7 celebrando. [Levit. XVI. 1, --34.]

Die hujus mensis 14 (Junii 3 feriâ 5.) ad vesperam, Pascha ab iis celebratum est, qui superiori mense immundi fuerant. [Num. IX.]

Blasphemus extra castra educus, jussu Dei, lapidibus obruitur. [Levit. XXIV. 10, 11, 12, 13.]

Leges, quæ 17 postremis Levitici capitibus continentur, hoc mense lata fuisse videntur.

Duas argenteas tubas fieri Deus imperat; quibus cætus convocetur, signa profectionum expeditionumque dentur, & sacrificiorum tempore clangatur. [Num. X. 1, --18.]

Jethro, qui & Hobabus, Zipporam cum duobus liberis Gershomo & Eliezer apud se relictam ad generum suum Moysen reducit: ipsique & populo Israelitico liberationem à servitute Ægyptiaca gratulatus, suam in Deum fidem & pietatem verbis factisque protestatur. Ejus monitu Moyses, cum aliis regimen populi partitus, magistratus qui res minores dijudicarent instituit. [Exod. XVIII. cum Deuter. I. 9, --18. & Num. X. 29.]

Dies hujus mensis 19 postremus fuisse videtur oblationum 12 Principum in dedicatione Altaris: Ahira pro tribu Naphtali munus offerente. [Num. VII. 78, 88.]

Die 20 mensis 2 (Junii Juliani 9 feriâ 4.) Deus Israelitas castra movere jubet, & terram promissam hereditario possidendam adire. [Num. X. 11, 12. Deut. I. 6, 7.] quo invitatus à Mose Jethro, in regionem suam reversus est. [Num. X. 29. 30. cum Exod. XVIII. 27.]

Nube, quæ Tabernaculo imminabat, elevata; in quatuor exercitus distributi, à deserto Sinai (ubi per integrum ferè annum hæserant) continuo *viidni* itinere pervenerunt in desertum Paranis. [Num. X. 12, 33.] ubi die 23 confederunt in statione.

XIII. *Kibroth-Hattavab*, [Num. XXXIII. 16.] ubi murmurantes divino igne percussi (unde & loco nomen Taberæ inditum) precibus Moysi liberantur: sed rursus carnis desiderio & fastidio Mannæ Deum provocant. Num. XI. 1, --10. Psal. 78. 19, 20, 21.]

Mosi apud Deum conquerenti, & excusationem à munere petenti, Synedrium LXX. se-

niorum adjungitur; è quibus Eldad & Medad in castris manentes prophetarunt. [*Num.* XI. 10, 17. & 24, 30.]

Deus populo coturnices (non, ut præcedente anno, ad unum diem; *Exod.* XVI. 12, 13. sed) ad integrum mensem suppeditat: gravissima plaga adjuncta: unde à sepulchris *concupiscentium* loco datum est nomen *kibroib-Hattaavab*. [*Num.* XI. 32, 34. *Pfal.* LXXVIII. 26, 31. & *CVI.* 15.]

XIV. *Hazeroth*. [*Num.* XI. 35, XXXIII. 17.]

Miriam & Aaron contra fratrem Moſem obloquuti, propter uxorem Æthiopiſſam, (Zipporam videlicet Midianitidem; ex Æthiopia orientali, ſive Arabia, ab eo ductam) illi ſe æquabant. Sed à Deo præfertur Moſes: & Miriam lepra percuffa è caſtris ejicitur. Verùm orante pro ea Moſe, poſt ſeptem dies ſanatur. [*Num.* XII. 1, 15. *Deut.* XXIV. 9.]

Miriama mundata & in caſtra revocata (4. menſis, ut ex præcedentibus intelligitur, die aliquo) moventes Iſraëlita, caſtrametati ſunt in ſtatione.

XV. *Rithma*, in deſerto Paraniſ. [*Num.* XII. 16. XXXIII. 18.] juxta Kadefhum Barneæ. [*Num.* XIII. 26.]

QUINTO menſe.

A deſerto Paraniſ (*Num.* XIII. 3.) vel Kadefho Barneæ (*Num.* XXXII. 8. *Deut.* I. 19, 22. IX. 23. & *Joſu.* XIV. 7.) petente populo, & approbante Moſe, (*Deut.* I. 22, 23) Deo verò jubente, *Num.* XIII. 1, 2.) quando erat tempus primarum uvarum, (*ibid.* 20.) duodecim exploratores, vir unus pro unaquaque tribu (in quibus, pro tribu Judæ fuit Caleb filius Jephunnæ, annos 40. tum natus, *Joſu.* XIV. 7. pro Ephraim, Hoſhea filius Nunis, quem Moſes Jehofuam appellaverat) ad terram Canaanis perluſtrandam præmiſſi ſunt: qui eam ingreſſi à deſerto Sinis & parte meridiana, ad aquilonares ejuſdem terminos Rechobum uſque proceſſerunt. [*Num.* XIII. 2, 20, 21, 22. *Deuter.* I. 23.]

SEXTO menſe.

Exactis quadraginta diebus, ab exploratione terræ reverſi ſunt Kadefhum in deſerto Paraniſ: ingentem palmitem cum botto uvarum, ex valle Eſhecolis (inde nomen adepta) exciſum, cum malogranatis & ficibus terræ, ſecum deferentes. [*Num.* XIII. 23, 27. *Deut.* I. 24, 25.] Ex qua fructuum maturitate apparet, propinquum fuiſſe menſem ſeptimum: quandoquidem paulo ante Tabernaculorum feſtum, quod 15. illius menſis die celebrabatur, fructus ex area & torculari colligebantur. [*Exod.* XXIII. 16. *Levit.* XXIII. 39. *Deut.* XVI. 13.]

Decem ex eorum numero qui ad explorandam Canaanam miſſi fuerant, famam malam de terra illa inducentes; urbiumque & incolarum robur prædicantes, populum ab aditu illius abſterrent, Calebo fruſtra renitente. *Num.* XIII. 28, 33. XXXII. 9.

Populus territus redditum in Ægyptum mollitur; Joſuam & Calebum diſſuadentes lapidibus obruere paratus. Deus ſubitum exitum eis minatus, deprecatione Moſis ſeſcitur: ita tamen ut omnibus (præter Joſuam & Calebum) à nato viginti annos & deinceps ab ingreſſu promiſſæ terræ excluſis mortem in deſerto decernat; ubi 40. annis eos erraturos eſſe denunciat. [*Num.* XIV. 1, 35. XXVI. 64, 65. XXXII. 10, 13. *Deut.* I. 26, 36. IX. 23. *Joſu.* V. 6. *Pſ.* XCV. 8, 11. *CVI.* 24, 25, 26.] numero videlicet rotundo: quum anno 39. filios eorum in terram promiſſam ingreſſos eſſe conſtet. Confer. *Num.* XXXII. 13. cum *Deut.* II. 14.

Decem exploratores, qui ſeditionem hanc excitaverant, à Deo ſubita morte ſublati ſunt. [*Num.* XIV. 36, 37.] cujus rei memoriam ad hunc uſque diem, Judæi jejunio 7. diei menſis 6. (Elul) celebrant.

Deus Iſraëlitas caſtra movere jubet, in deſertum retrocedere mare rubrum verſus. Hi tamen contra juſſum Domini conſcendentes in montem, ab Amalekitis & Canaanis percuffi ſunt Horam uſque. Reverſi itaque ſteverunt coram Domino: ſed non exaudivit ſunt. [*Num.* XIV. 40, 45. *Deut.* I. 40, 45.]

Hujus calamitatis, atque eam infeſcutæ continuæ Iſraëlitarum mortis quotidie cadentium in deſerto, compoſitus eſt à Moſe *Pſalmus* XC. *Domine refugium factus es nobis*, in quo & dies hominum ordinarios ad 70. vel 80. annos redactos eſſe ſignificat. Itaque

Ætas vita humana tertio jam quaſi dimidiata parte brevior efficitur.

2515

4. Iſraëlita Kadefhi confederunt dies multos. [*Deut.* I. 46.] Sive enim biduo, ſive menſe, ſive anno, prout continuabat nubes reſidere ſuper Tabernaculo, caſtra habebant in eodem loco, & non proficiſcebantur. [*Num.* IX. 22.] In aliquibus verò ſtationibus eos per aliquot annos permaniſſe, ex eo colligimus; quòd ſpatio 37. annorum 17. tantum ſtationes enumeratæ reperiantur. Relinquentes enim Kadefhum, proſecti ſunt rursus in deſertum, mare rubrum verſus, ſicut præceperat Dominus: & circumiverunt montana Seiris diebus multis. [*Deut.* II. 1. *Judic.* XI. 16.] Ex 17. verò ſtationibus ad eum circuitum pertinentibus, Numerorum XXXIII. capite commemoratis: fuit ordine

XVI. *Rimmon-Parez.* XVII. *Libna.* XVIII. *Riſſa.* XIX. *Kehelatha.* XX. *Mons Shepheris.* XXI. *Harada.* XXII. *Mekheloth.* XXIII. *Thabath.* XXIV. *Thara.* XXV. *Mitka.* XXVI. *Haſbmona.* XXVII. *Moſeroth.* XXVIII. *Benè-Jaakan*, ſive *Beeroth bene Jaakan*, *Putei florum Jaakanis* [*Deut.* X. 6.] XXIX. *Hor-bagidgad*, ſive *Gudgoda*. [*Deut.* X. 7.] XXX. *Jorbatha*: regio fluminibus aquarum irrigua. [*Deut.* X. 7.] XXXI. *Hebrona.* XXXII. *Ezion-gaber*. (quæ eſt prope Elothas, ad litus maris Rubri, in terra Edomæorum; I. *Reg.* IX. 26.)

Ad

Anno
Mundi.

2553

2520

2522

2530

2533

Ad Kadeshi verò longam illam stationem, vel eam subsequens primas, referenda esse illa videntur, quæ in Numerorum capite XV. & 4. sequentibus habentur tradita; tum ad Ieges tum ad Historiam spectantia, quomodo colligens ligna in Sabbato (quod in deserto, licet sacrificiis intermissis, studiosè servatum est) à toto cætu, iussu Dei, lapidibus obrutus est. [c. XV.] Kora, Dathan & Abiram, seditionem contra Mosè & Aaronem moventes, hiatu terræ; 250. verò conjurationis socij fustitum offerentes, igne divinitus immisso, perierunt. Deus seditionum thuribula ad tegendum altare adhiberi iussit, in monumentum filijs Israelis. Populo ob superiorem cladem in Mosè & Aaronem murmurante, 14700. à Deo percussi interierunt. [c. XVI.] Duodecim virgès à 12. principibus tributum acceptis, & in Sanctuario positæ; sola virga Aaronis floruit & amygdala protulit, atque ante Arcam, in signum contra deos rebellioni, servata est. [XVII.] Quæ omnia posteriore semestri anni secundi ab egressu ex Ægypto contigisse existimantur: duorum tantum primorum annorum atque ultimi historia à Mosè explicata; intermedium verò 37. rebus (præter 17. stationum seriem jam propositam silentio prætermittis. *Vid. Abulen. in Numer. cap. 1. quæst. 3.*

Scriptura quoque tempus, quo Israelita iter fecerunt à Kadesho Barnea usque dum transiverunt vallem vel torrentem Zeredi (anni dimidio post relictam 32. stationem & ante transitum Jordanem altero) 38. annorum fuisse indicat: intra quod spatium, tota illa rebellum bel-latorum multitudo est extincta. [Deuteron. II. 14, 15, 16.]

Annis verò 9. primis, quibus in deserto versabantur Israelitæ, regnum Ægyptiorum admi-nistravit Armais, Orientem verò invasit Sethosis: quos Amenophis (in mari rubro submersi) filios fuisse, supra (ad annum Mundi 2494.) annotavimus. De quibus, in Ægyptiacis suis, Manethon (apud Josephum, libro 1. contra Apionem) ita scribit. *Sethosis equestres & nava-les copias habens, fratrem quidem Armain procuratorem Ægypti constituit, & omnem ei aliam regalem contulit potestatem: tantummodo autem diademate uti prohibuit, & ne reginam matrem liberorum opprimeret imperavit, & ut abstineret etiam ab alijs regalibus concubinis: Ipse verò ad Cyprum & Phœniciam, & rursus contra Assyrios atque Medos castrametatus, universos quidem, alios ferro, alios sine bello virum suarum terrore sibi subjugavit: eoque successu elatus, confidentius incidebat, Orientales provincias ac urbes subvertendo. Aliquanto verò tem-pore procedente Armais, qui in Ægypto fuerat derelictus, omnia contra quam frater agere monnerat, sine timore faciebat. Nam & Reginam violenter traxerat, & alijs concubinis ju-giter miscbatur: persuasusque ab amicis, & diademate utebatur, & fratri rebellabat. Ita Ma-netho Ægyptius: simul etiam addens, Armain quidem Danaum, Sethosim verò, & Ægyptum (unde & regionis nomen datum fuisse ait) & Ramessem avi nomine fuisse nuncupatum. Ex quâ appellationum & rerum gestarum similitudine, eum Taciti Rhamsen & Herodoti Sesostrim fuisse apparet. Regem enim Ramfen Libyâ, Æthiopiâ, Medis & Persis, & Bactriano, ac Scythia potitum, quasque terras Syri Armenique & contigui Capadoces colunt, inde Bithynum, hinc Lycium ad mare imperio tenuisse; in libro II. Annalium refert Cornelius Tacitus, & de Sesostris, libro II. Herodotus. Ipsum dicebant sacerdotes primum omnium Regum longis navibus Arabicum sinum prætervectum, & populos Rubri maris accolæ in potestatem suam rede-gisse; indeque verò in eisdem vestigijs reversum, & coactis ingentibus copijs transgressum in continentem, in-festo exercitu obvias ubique gentes subegisse, deinde ex Asia in Europam transgressum, Scythas subjugasse & Thracas: ad quos usque (inquit ille) & non ulterius mihi videtur Ægyptius exer-citus pervenisse; quoniam in istorum terra tituli, non ultra, positi apparent, ex quibus titulis à Sesostris erectis, quosdam se in Palestina Syria vidisse, ipse asserit; circa Joniam item duos, unum quâ ex Epheso in Phœciam itur, alterum quâ è Sardibus Smyrnam versus. Eadem de Sesostris refert Diodorus Siculus, libro 2. sed ad longè anteriora tempora refert: quum ad Mosè tem-pora (uti à Manethone factum) esse eum retrahendum, fratris Danaï ætas evincat, à qua nec multum ipse Diodorus aberravit, in libro 40. refertens, expulsis ex Ægypto alienigenis, Danaum & Cadmum eorum Duces in Graciam, Mosè in Iudæam concessisse, (ut in Photii eclogis videre licet.) Quod ut rectius intelligatur, simulque 37. horum annorum (à Mosè prætermis-sorum) hiatus aliquo modo suppleatur; exoticarum istarum rerum tempora, ex Eusebianis Tabulis descripta, hic exhibere, abs re fortasse non fuerit.*

Ægyptus, quæ prius Aeria dicebatur, ab Ægypto tunc ibi regnante nomen accepit, cui datum est regnum, ejecto Danao. Ubi nostræ rationes ab Eusebianis biennio tantum discrepant. Nam

Ægyptus, qui & Ramesses & Sesostris, post 9. annos in exteris expeditionibus insumptos, (testante Diodoro Siculo, lib. 1.) Pelusium rediit: unde Armais, qui & Danaus, quum Ægyptiorum regno novem annis præfuisset, fratrem suum Ramessem sive Ægyptum fugiens, Ægyptiaco suo regno excidit, & in Graciam devenit. (ut habet Georgius Syncellus; in Gracis Euse-bianis Scaligeri, pag. 26. 27.) quum prius fratrem, Pelusi convivio exceptum in fidijs frustra appetivisset: ut & Herodotus lib. 2. (cap. 107.) & in lib. 1. (pag. 53. edit. Græcolatin.) refert Diodorus Siculus.

Argos sibi Danaus vindicavit, expulsus Ægypto, & eandem aquis abundare fecit. Danaus per filias 50. filios Ægypti interfecit; evadente solo Lynceo, qui post eum regnavit, apud Argivos se.

Bustiris Neptuni & Libyæ, Epaphi filie, filius apud vicina Nilo loca tyrannidem exercet, tran-seuntes hospites crudelis scelere interficiens. Unde illud Ovidii, lib. 3. *Tiist, Sævior es tristis Bustiri-*

3225

1489

3230

1484

3232

1482

3240

1474

3243

1471

de. Et Virgilio, lib. 3. Georgicôn) & apud A. Gellium, lib. 2. cap. 6.) --- Quis aut Eurythœa durum, aut illandari nescit Busiridis aras? hoc est, indigni qui à quoquam laudaretur, ut ab Iſocrate est factum, cujus adhuc superest Busiridis Encomium; in quo eum etiam (ut Eusebius) filie Epaphi Libye, & Neptuni filium facit. Ubi observa. Neptunum à Mythologico dictum fuisse Ramessum illum (de quo, ad annum Mundi 2427. dictum) Miamun cognominatum, qui Hebræorum infantes aquis submergendos imperavit; filiosque, Amenophim (sive Belum, Ægypti & Danai patrem) & Neptunum illum aquis maris Rubri obrutum, & Busiridem propter ferocissimam ita infamem, tali patre dignam prolem, post se reliquit: & adde, si libet, ex A. Gellio, lib. XV. cap. XXI. Pœtas, ferocissimos & immanes & alienos ab omni humanitate, tanquam è mari genitos, Neptunum filios dixisse.

2543 His temporibus Tat, filius Hermetis Trismegisti, fuisse dignoscitur: inquit Eusebius. Cum quo convenit quod dicunt Ægyptii, Sesostridem ab Hermete solertiam & consilia didicisse: ut est apud Elianum, lib. 12. Var. Histor. cap. 4.

2549 Phœnix & Cadmus, de Thebis Ægyptiorum in Syriam profecti, apud Tyrum & Sidonem regnaverunt. [Euseb. Chronic.]

2552 b. Postquam Israelitæ circumvissent montana Seiris & Idumæam per annos 37. à Kades-barnea usque ad Ezion-gaber, ab Aquilone ad Meridiem & ipsam maris Rubri litus profecti; regredi eos inde Aquilonem versus Deus jubet, & in terram promissam recta contendere. Et quia imminet transitus per fines Idumææ, mandat ut cum Edomæis fratribus suis bellum non miscant: commemorata insigni sua providentia qua illorum curam in deserto per 40. annos haec buerat. [Deut. II. 1. - 7.] integro numero, pro 39. imperfecto, posito. Incunte enim

Anno 40. exodi, mensè P, R, I, M, O,
Venientes Israelitæ in desertum Tzinis, confederunt in statione XXXIII. Kadeshi [Num. XX. 1. collat. cum XXXIII. 36, 37, 38. & Jud. XI. 17.] Kadeshi videlicet Tzinis, in extremis Idumææ finibus (c. XX. 14, 15.) versus Ezion-gaber & mare Rubrum: (c. XXXIII. 36. Deut. II. 8.) non Kadeshi Barneæ; quæ XV. fuit statio, in confinio australi Cananæ posita. (Num. XXXIV. 4. Josu XV. 3.)

Hic mortua est Miriam, sive Maria: [Num. XX. 1.] 4. mensibus ante fratrem Aaronem, & 11 ante fratrem Moysen. Utrouque verò seniore fuisse, & 130. ætatis annum attigisse, ex [Exod. II. 4, 7. colligitur; unde, quum nasceretur Moyses, puellam grandiuculam eam fuisse apparet. supr. ad ann. Mundi 2433.] Die primi hujus mensis 10. obitus illius memoriâ Judæi adhuc celebrant.

Populus, deficiente aqua, cum Moysè & Aaronè contendit: quibus quum mandasset Deus, ut Petram tantum alloquentes aquam elicerent; irritatus Moyses, impatientiæ & diffidentia vocibus quibusdam editis, petram florente Aaronis virga bis percussit, & aquas inde eduxit: quæ, ut alteræ illæ ex petra alia ante annos 39. similiter eductæ, [Exod. XVII. 7.] Meriba sive contentionis, à re, appellatæ sunt. Num. XX. 2, - 13.] In precedente enim statione, aquam comitem, ut eam appellat Tertullianus, (de qua, ad XI stationem, est dictum) mari Rubro immerfam fuisse, verisimillimum est. Ut jam in novo aquarum defectu, eadem ipsa in filiis denovo erupit pervicacia, quæ in parentibus tam diu antea sese prodiderat.

Moyses & Aaron, ob diffidentiam in Mandato Dei exequendo hic expressam, ab ingressu in terram promissam sunt exclusi. [Num. XX. 23, 24. XXVII. 14. & Ps. CVI. 32, 33.]

d. Israelitæ, missis nunciis ad reges Idumæorum & Moabitaram, ut per terras ipsorum transirent, rogarunt: qui per medias ipsorum regiones transitum negarunt, [Num. XX. 14. 1. - 21. Judic. XI. 17.] sed per extrema ditionis suæ concesserunt. [Deut. II. 4, 6. 29.] Unde illi, Kadeshi aliquandiu morati: [Jud. XI. 17.] progressi sunt in stationem.

XXXIV. Horem montem, juxta fines terræ Edomæorum: [Num. XX. 22, 23. & XXXIII. 37.] sive Moseram, Deut. X. 6. ubi Israelitæ ex Beeroth bene Iakân, sive puteis filiorum Iakân (statione XXVIII.) huc pervenisse dicuntur; sed prius peragrata Gudgoda sive Horbagdad, Iobatha, & reliquis interjectis stationibus. Nam quod versu 7. inde Gudgodam, & Gudgoda Jotbatham venisse dicuntur: inde, non ad Moseram, sed ad Beeroth referendum est: ut à viris doctis jam pridem hic est annotatum.

QUINTI mensis.

Die 1. (August. 18. fer. 3.) anno 40. ab exitu Israelitarum è terra Ægypti; Aaron Moserale in vertice montis Horiis moritur, anno ætatis 123. filio Eleazare in summo Sacerdotio successore relicto. [Num. XX. 23, - 28. XXXIII. 38, 39. Deut. X. 6.]

Aaronis mortem desseverunt Israelitæ 30. diebus [Num. XX. 29. toto videlicet 30. illo mensis SEPTIMO mensis.

Audiens rex Aradi, australem partem Cananæ inhabitans, adventare Israelitas; pugnavit contra eos, multosque captivos abduxit. Unde Israelitæ vorum Deo nuncuparunt: & victoriam consecuti, Cananos devotos effecerunt & civitates eorum, ex quo & ipsi loco Horma, id est, devotionis vel anathematis nomen datum. [Num. XXI. 1, 2, 3. & XXXIII. 40.]

Deinde profecti ex monte Hore, & descendentes à via campestrum, quæ ab Elatha & Ezion-gaber & mari Rubro recta ad Idumæam ducit; ad latus orientale circumvenerunt terram Edomæorum: [Num. XXI. 4. Deut. II. 8.] castrametati primum statione.

XXXV. Tsalmona: [Num. XXXIII. 41.] 2578 sive imagine nomen adepta. Cum enim populus murmurans à serpentibus igneis (non dracunculis in ipso corpore natis; ut in libro 3. de

spontaneo

Anno
Mundi.

spontaneo viventium ortu cap. 51. Fortunius Licetus autumat, sed presteribus extra à Deo immisissis) intermeretur; intuitu imaginis serpentis ænei, iussu Dei super perticam erecti, sanatus est. [Num. XXI. 5, 9. Johan. III. 14. I. Cor. X. 9.]

XXXVI. Punon. [Num. XXXIII. 42.]

XXXVII. Oboth. [Num. XXI. 10. XXXIII. 43.]

XXXVIII. Ise-Abarim, ad terminum Moabitarum: [c. XXXIII. 44.] in illo videlicet deserto quod est ante conspectum Moabitarum ab ortu Solis; (c. XXI. 11.) & desertum Moab appellatur. (Deut. II. 8.) Pergentes enim in deserto illo, versùs ortum Solis terræ Moabitarum iter fecerunt. [Jud. XI. 18.]

Inde discedentibus, ut transirent vallem vel torrentem Zeredi, vetat Deus ne bellum cum Moabitis miscant. [Num. XXI. 12. Deut. II. 8, 13.]

Zeredum verò transierunt, annis 38. postquam exploratores Kadesho Barnea missi fuerant; extincta jam tota ætate illa, à natis 20. annos & deinceps, quæ contra Deum tum rebellaverat. [Deut. II. 13, 16.]

XXXIX. Dibon-Gad. Num. XXXIII. 4.]

XL. Almon-Diblathaim: [Num. XXXIII. 46.] quæ & Beib-Diblathaim; in Moabi deserto. [Ier. XLVIII. 22. Ezek. VI. 14.]

a. Israëlitis transituris terminum Moabitarum Arem. & appropinquaturis è regione Ammonitarum, vetuit Deus ne cum Ammonitis hostiliter agerent. [Deut. II. 18, 19, 37.] Deinde iussit, ut transirent fluvium Arnonis, qui eo tempore Moabitas & Amoraos determinabat. [Deut. II. 24. Num. XXI. 13. Unde castrametati illi sunt trans Arnonem; terminum tamen Moabitarum non sunt ingressi. [Deut. II. 24. Num. XXI. 13. Judic. XI. 18.]

Inde enim profecti Becrum (ubi puteus quem foderunt principes & ingenui è populo, cum Legislatore Mose, scipionibus suis) Marthanam, Nahalielem, Bamothas & vallem illam quæ est in agro Moabitarum, ad initium collium quod respicit versùs solitudinem (Num. XXI. 16, 20.) Kedemotharum sc. (Deut. II. 26.) ibi tandem confederunt, in statione.

XLI. Montibus videlicet Abarimorum ante Nebuntem. [Num. XXXIII. 47.] Priores enim illas non stationes Israëlitarum fuisse ait Tremellius, [in Num. XXI. 12.] sed loca per quæ transiverunt, antequàm Moses legatos ad Amoraum mitteret. Quanquam Chaldæi paraphrastæ, non ut nomina propria sed ut appellativa accipientes, de aquis putei (ut petra, I. Cor. X. 4.) Israëlitas ad torrentes sequentibus interpretantur, & à torrentibus ad montes, & à montibus ad vallem Moabitarum.

E deserto Kedemotharum miserunt Israëlita nuncios ad Sihonem Emoraum, regem Hesbonis, ut pacificè eos transire permitteret per extrema regionis suæ (quemadmodum Edomæ & Moabite fecerunt) quæ brevi itinere ad vada Jordanis eos deducebant. Illo verò renuente, & prælio cum eis ad Jahasam congrediente; Israëlita, eo percussio, occupaverunt omnes civitates illius & in eis habitaverunt. [Deut. II. 24, 36. Num. XXI. 23, 31. Judic. XI. 19, 22.]

Deinde misit Moses ad explorandum Jazerem: quam ceperunt cum oppidis ejus, Amotro inde expulso. [Num. XXI. 32.] Atque ita univèrsium Sihonis regnum Israëlita occupaverunt; ab Arnone fluvio, Moabitarum termino, [Num. XXI. 13. XXII. 36.] usque ad torrentem Jabboki Ammonitarum litem: [Deut. II. 16. Josu. XII. 2. & XIII. 10.] toto tamen tractu ipsius Jabboki, omnibusque ad Ammonitis & Moabitas eo tempore spectantibus, prout Deus iussisset, intactis relictis. [Deut. II. 9, 19, 37.] Unde quum post annos 264. conquererentur Ammonitæ, Israëlitas cepisse terram suam, ab Arnone ad Jabbokum & Jordanem usque: à Jephthaco rectè illis est responsum, non attigisse eos terram vel Moabitarum vel Ammonitarum; sed Sihone devicto, totum terminum Amoraorum, ab Arnone usque ad Jabbokum, hæreditario jure possedisse. [Judic. XI. 13, 15, 22, 23.] quanquam verum etiam fuerit, Sihonem Amoraum prius, ut à Vahabo rege Moabitarum Hesbonem & totam regionem ejus Arnonem usque, [Num. XXI. 14, 26, 28.] ita etiam ab Ammonitis dimidiam eorum terram ademisse Arociem usque, quæ est ante conspectum Rabbæ (Ammonitarum. Deut. III. 11.) Eam enim Ammonitarum primitum fuisse, deinde ab Amoraïs ablatam tribui Gadis fuisse assignatam, ex Josu. XIII. 25. intelligimus.

Ascendentibus Israëlitis via ad Basanem, Og rex Basanis, ex residuo Gigantum, prælio cum eis congressus ad Edrein, simul cum toto suo populo deletus est; Israëlitis regionem illius occupantibus, 60. nimirum civitates cum toto tractu Argobi [Deut. III. 1, 11. Num. XXI. 33, 34, 35. Amos. II. 9.] Totum verò tractum illum Argobi usque ad terminum Geshuritarum & Mahacathitarum cepisse dicitur Jair filius Manassis, & vocavisse villas Basanis à se captas, de nomine suo, Havob-fair. [Num. XXXII. 41. Deut. III. 14.] Qui quidem Segubi è tribu Judæ filius fuit; sed Manassitis accensus, tum hereditatis ratione, tum etiam avia. Filia enim Machiris Manassite, patris Gileadis, Hezroni sexagenario Segubum peperit, patrem Jairis hujus: ut in I. Chron. II. 21, 22. legimus, ubi porro etiam additur; Jairem possedisse 23. civitates in terra Gileadis, cepisseque Geshurem & Aramum (secundum meliores interpretes) cum villis Jairis, Kenatham quoque cum villis ejus, 60. civitates. Licet sub eo Kenatham cum villis ejus Nobachus ceperit, & de nomine suo Nobachum appellaverit. [Num. XXXII. 42.]

Post has victorias profecti Israëlita à montibus Abarimorum, castrametati sunt in campestribus Moabitarum cis vadum Jerichuntinum Jordanis, à Beth-jeshimoth usque ad Abel-thittim

[Num. XXII. 1. & XXXIII. 48, 49.] Unde statio eorum.

XLII. *Shittim*, [Num. XXV. 1.] vel *Abel-shittim*. [c. XXXIII. 49.] ubi permanferunt, donec sub Josua inde profecti, ad Jordanem pervenerunt. [*Jofu*. III. 1.]

Balak filius Zipporæ, rex Moabitarum, omnia quæ Emoreis fecerant Israëlita confiderans, ne speciè transitus regnum ejus occuparent vereri cœpit. Itaque confilio cum vicinorum Midianitarum Senatoribus communicato, Balaamum filium Beoris hariolum, ut Israëlitis malediceret, magna mercede propofita, ex Mefopotamia acceffit: de re bello cum eis experiunda poſtea cogitans, [Num. XXI. 1,--6. *Deut*. XXXIII. 4. *Jofu*. XXIV. 9.]

Balaamus venire primum recufat, de voluntate Dei admonitus: iterum vocatus, veniam abeundi extorquet; & cum animo maledicendi Israëlitis proficifcitur. Unde offenfus Deus, ut fubjugis afina muta, humanâ voce locuta, inhiberet Propheta: dementiam effecit. [Num. XXI. 7, 35. II. *Pet*. II. 15, 16.]

Balaamus, præmiſſis facrificiis, bis conatur Israëlitis maledicere, morem Balako gerens: fed fpiritu Dei adactus, eisdem benedicit; & felicia eis, infelicia verò eorum hoſtibus coram Balako prænunciat, [Num. XXIII. & XXIV. *Deut*. XXIII. 5. *Jofu*. XXIV. 10.]

Balaami confilio ſubornatæ Moabiticæ & Midianiticæ femine Israëlitas in Idololatriam & ſcortationem induxerunt. [Num. XXV. 1, 2, 3. XXXI. 16. *Deut*. IV. 3. *Pfal*. CVI. 28. *Apocal*. II. 14.] Quamobrem edixit primum Deus Moſi, ut duces omnes maleficiorum coram Sole ſuſpenderentur: deinde Moſes judicibus, ut reliquos occiderent qui copularunt ſe idolo Peoris. Et irrupente in illos plaga Dei, ceciderunt ex eis uno die 2300. [I. *Cor*. X. 8.] quibus addito ſuſpenſorum & gladio confoſſorum numero, ſumma fit 24000. [Num. XXV. 4, 5, 9.]

Phineas, Eleazari filius, occidens Zimri filium Salu principem paternæ familie ex Simeonitis & Cozbi filiam Suris principis Midianitarum, iram Dei averit, & plagam illam coarctuit, [Num. XXV. *Pfal*. CVI. 30.] Deus, Phineafio propter zelum ſuum ſacerdotio perpetuo adjudicato, bellum in Midianitas imperat. [Num. XXV. 12, 13, 17, 18.] Moſes & Eleazarus, Deo jubente, in campeſtribus Moabitarum ſecundum Jordanem ex adverſo Jerichuntis, populum à nato 20 annos & deinceps numerantes, 601730 invenerunt: Præter Levitas, quorum cenſus à nato uno menſe & deinceps erat, 23000. Terræ promiſſæ inter eos distribuendæ Moſes mandatum accepit. [Num. XXVI. 1,--63.]

Filiabus Zelopheadi hæreditas paterna, mafcula prole deficiente, decernitur: eaque occasione, de jure ſucceſſionum Lex fertur. [Num. XXVII. 1,--11.]

Moſi mors denunciatur, & ſucceſſor Josua designatur: cui manus ille imponit, mandatiſque eum inſtruit. [Num. XXVII. 12,--23. *Deut*. III. 26, 27, 28.] Variæ leges feruntur. [c. XXVIII. XXIX. & XXX.]

Duodecim Israëlitarum millia, cum Phineafio, bello contra Midianitas geſto omnes eorum mares occiderunt: ſimul cum quinque eorum Principibus (& inter eos Sure patre Cozbi) qui Sihoni regi Amoræorum (dum viveret, ſubjecti fuerant; & Balaamo, qui in patriam ſuam rediturus [Num. XXIV. 25.] apud Midianitas ſubliterat [Num. XXXI. 1,--8. *Jofu*. XIII. 21, 22.] Ex fœminis, ſolæ virgines ſervantur. Præda inter milites qui conflixerant & reliquum populum dividitur, Deus ex illorum pro Sacerdotibus, ex hujus præda pro Levitis portionem aſſumit: præter res à Ducibus oblatas, quæ in Tabernaculo ad monumentum aſſervatæ ſunt. [Num. XXXI. 9,--54.]

b. Terræ, quæ fuerant Sihonis & Ogi, trans Jordanem duabus tribubus Reubenis & Gadis ac dimidiæ Manafſis à Moſe distribuuntur: [Num. XXXII. *Deut*. III. 12,--20. XXIX. 8. *Jofu*. XIII. 8,--12. XXII. 4.] ab Arnone fluvio uſque ad montem Hermonem (qui & Shenir & Sirion & Sion eſt dictus) Anti-Libano contiguam. [*Deut*. III. 8, 9, IV. 48. *Jofu*. XII. 1. XIII. 9, 11.]

Deus Israëlitis terram ingreſſuris mandata dat; de Cananæis eorumque idolis exterminandis. [Num. XXXIII. 50,--56.] de terræ cis Jordanem terminis, ejuſque inter tribus novem & dimidiatam Manafſis distribuendi ratione. [c. XXXIV.] 48 civitatibus Levitarum, & 6 refugii; [c. XXXV.] quarum tres trans Jordanem ab ipſo Moſe designatæ ſunt. [*Deuter*. IV. 41, 42, 43.]

UNDECIMI menſis.

Die 1 (*Februarii 20 die Sabbati*) ab exitu ex *Egypto* anno 40 in campeſtribus Moabitarum, Moſes concionem ad populum Israëliticum habuit, quæ ab initio Deuteronomii [c. I. 1, 3, 6.] uſque ad cap. IV. verſ. 40. continetur: eamque poſtea, uſque ad cap. XXVII. continuavit.

Moſes cum Senioribus Israël, præcipit populo, ut trajecto Jordane lapides oblitos calce inſcripto Decalogo erigant: ritumque benedictionis in monte Garizim & maledictionis in monte Ebal præſcribit. [*Deut*. XXVII.] deinde ipſe, propoſitis præmiis ad legis Dei obſervationem hortatur, & comminationibus ab ejus violatione abſterret. [c. XXVIII.]

Moſes juſſu Dei, fœdus in Horebo pactum cum Israëlitis Jordanem trajecturis & eorum poſteris renovat: ejuſque obſervationem, partim beneficiis & promiſſis, partim terroribus & minis, urget. [c. XXIX.] Veniam tamen & liberationem proponit ex animo reſiſcentibus: & divinam voluntatem populo ita patefactam fuiſſe docet, ut nullus ſit futurus in poſterum prætextui ignorantis locus. [c. XXX.]

Moses scriptam hanc legem Sacerdotibus filiis Levi & omnibus Senioribus Israelis tradit: eamque septimo quoque anno in festo Tabernaculorum, publicè legi jubet. Scripsit quoque Canticum suum die illo, & Israelitis illud docuit. Quumque absolvisset scribere verba Legis hujus in libro: à lacere Arca fœderis eum reponendum curavit. [c. XXXI.] Canticum vero illud excellentissimum in XXXII. Deuteronomii capite habetur.

Moses, paulo post moriturus, singulis tribubus (Simeonis exceptâ) prophetice benedicit: quod extremum ipsius Testamentum in XXXIII. Deuteronomii capite continetur.

DUODECIMO mense.

Ascendens Moses à campestribus Moabitarum in montem Nebuntis, quæ pars fuit Abatimorum, è vertice illius collis qui est in conspectu Jerichuntis rotam terram circumquaque prospexit: atque deinde mortem obiit: [Num. XXVII. 12, 13. Deut. III. 23, 29. XXXII. 49, 50. XXXIV. 1, 2, 3.] annos 120 datus. [c. XXXI. 2. XXXIV. 7.] cujus temporis tertiam partem in imperio eum exegisse, uno mense minus, non male in fine 4 libri Antiquitatum scripsit Josephus: quippe mortuum ultimo anni mense; primâ videlicet mensis illius die, qui à Macedonibus *Dystrus*, ab Hebræis *Adar* appellatur, quod cum sequentium historiarum serie magis convenit, quam posteriorum Hebræorum traditio; qui ad septimum diem mensis Adar obitum illius referunt: ut in Seder Olam rabba cap. 10. libro *הקשר* sive *Excessus* Moses. Proemio Maimonidæ in librum *Misnaioth*, & hodiernorum Judæorum Kalendaris videre licet; qui memoriam mortis ejus hoc die solenni *Jejunio* adhuc celebrant.

A monte in vallem translatus Moses corpus, in terram Moabitarum è regione Beth-Peoris, sepelivit Dominus: neque novit quisquam sepulchrum ejus usque in diem hunc. [Deut. XXXIV. 6.] Hanc vero vallem in terra Sihonis regis Amoræorum, ab Israelitis acquisita, positam fuisse, ex [Deut. IV. 46.] & Beth-Peorem ipsam tribui Reubenis assignatam fuisse, ex *Josua* XIII. 20. apparet. Unde, quum hic in terra Moabitarum sepultus fuisse dicatur Moses (sicut & Deut. XXIX. 1. in eadem fœdus fuisse renovatum:) terra quæ Moabitarum fuerat, sed cum aliis (ut ex *Num.* XXI. 26. ostensum est) à Sihone illis fuit erepta, & nunc ab Israelitis possessa, intelligenda est.

Michael Angelus (ut in Judæa epistola legitur) adversus Diabolum de Moses corpore disceptavit: quod Diabolus patefacere voluit, ut Judæis occasionem idololatriæ ministraret; quemadmodum Chrysostomus Homil. 1. in Matth. Theodoretus in Deuteronom. quæst. 43. Procopius Gazeus in Deuteronom. & alii opinantur, licet Judæos hujusmodi *κατασκευαστὰ* deditos unquam fuisse, nusquam reperiamus. Hujusmodi Michaelis cum Diabolo disceptatio, in libro apocrypho *Ἀναλογία Μωϋσέως* olim ferebatur: ut apud Originem, *ἀπὸ ἀρχῆς* lib. 3. cap. 2. & Gelasium Cyzicenum, in Act. Concil. Nicen. par. 2. cap. 20. videre licet. Cui consimilis etiam apud Hebræos in *הקשר* R. Nathan habetur commemorata.

Atque hic finitur Pentateuchus, historiam annorum 2552 cum dimidio, ab initio mundi complectens: & libet Josuæ, cum anno 41 exitus ex *Aegypto* incipit.

PRIMO mense.

c. Josua in vocatione sua à Deo confirmatus, [Jos. I. 1, 2, 9.] Shittimis duos exploratores ad urbem Jerichuntinam pramissit: qui à Rahaba in diversorio excepti, & clam dimissi; triduo in montibus se abscondentes, demùm ad Josuam reversi sunt. [cap. II.]

Jubetur populus ut viaticum (si quod præter Manna, quod nondum cessaverat, esset necessarium) sibi pararent: quandoquidem post tres dies trajecturi essent Jordanem. [c. I. 10. 11.]

Mane profecti Shittimis, pervenerunt usque ad Jordanem, & pernoctarunt ibi. [c. III. 1.] Tertio die (à mandato illo, ut videtur, de parando viatico) jussus est populus sanctificare se ad transitum Jordanis in sequentem diem. [c. III. 2, 3.]

Die 10 mensis primi (*April. 30 feria 6*) eodem videlicet die quo agnus Paschalis erat seligendus, Israelitæ, duce Josua typo Jesu Christi, ex Jordane ascenderunt in promissam terram Cananæam, cœlestis patriæ typum, pedibus emensi fluvium, divisus ejus undis qua tempestate omnes suas ripas superare solitus est. In cujus miraculosi transitus memoriam, 12 lapides in medio Jordane erexit Josua; totidemque è medio Jordane sublatis in proxima Gilgalis statione collocavit. [c. III. & IV.]

Die (ut videtur) sequente, Josua circumcisionis usum, per 40 annos interruptum, restauravit Gilgale: ubi circumcisi confederunt, donec sanitatem recepissent. [c. V. 2, 9.]

Die 14 mensis 1 (*Maii 4 feria 3*) vespere, Israelitæ Pascha primum in terra Cananæa celebrarunt. [c. V. 10.]

Postridie Paschatis (*Maii 5 feria 4*) comederunt ex annona ipsius terræ, panes azymos & tostum igne frumentum. Cessavitque Manna postridie quam comederent de annona terræ: neque fuit deinceps filiis Israelis Manna, sed comederunt de proventu terræ Cananæa anno illo. [c. V. 11, 12.]

Jesus Dominus noster, princeps militiæ Patris sui, Jesu typico ad Jerichuntem stricto gladio apparens, promittit se populum defensurum. [c. V. 13, 14, 15.]

Jericho, circa ipsam Arca Domini circumducta, septimo die, mœnibus Sacerdotalium tubarum clangore sponte collapsis, expugnata, interneconi devota est; sola Rahaba, cum suis, servata. [c. VI.] quæ Salmoni è tribu Juda postea nupta, Boazum peperit. [Matth. I. 5.]

Israelitæ oppugnantes Ajum, propter sacrilegium Achaniis ope Dei destituti, cæduntur.

Sceleris auctor forte deprehensus, lapidibus obruitur, & una cum liberis ac pecudibus comburitur. [c. VII.] Deo ita reconciliato, Ai per insidias capta & funditus eversa est; cæsis hostium 12 millibus. [c. VIII. 1, 29.]

Altare, ex Legis præscripto, in monte Ebalis ad sacrificandum erigitur, Decalogus lapidibus insculpitur, Benedictiones & maledictiones in montibus Ebalis & Garizimorum recitantur, Liber legis coram universo populo legitur. [c. VIII. 30, 35.]

d. Fama successus Israelitarum commoti, Cananæi reges, in eos conspirant: Gibeonitæ contra astu vitam ab eis fœdere obtinent; sed ad servilia officia pro domo Dei obeanda deputantur. [c. IX.]

Adoni-fedek rex Hierosolimorum, cum regibus Hebronis, Jarmuthi, Lacishi & Eglonis, audita defectione Gibeonitarum, civitatem eorum conjunctis viribus oppugnaverunt. Josua, soluta obsidione, quinque illos reges persecutus, percussit eos Azekam & Makkedam utque. Quo tempore, Sol supra Gibeonem & Luna supra convallem Ajalonis in medio cælo quasi diem integrum substitit; donec vindictam sumpsisset Israel de hostibus suis. [c. X. 1, 14.] Ubi, duo Laur. Codomanus observat, I. *Cum Ajalon vix uno milliari Germanico distet à Gibeone versus occasum; verisimile esse, Lunam tum fuisse decreescentem & falcatam.* II. *Cum ambo luminaria simul stare ceperint ac deserint; moram illam calculum Astronomicum non impedire, quemadmodum in concentibus Musicis salva manet harmonia nec soni discrepant, si voces in signo convenientiæ conquiescant, & postea simul, juxta suas cujusque notas, cantum pergunt absolvere.*

Josua victoriam persequente, quinque reges fugientes absconderunt se in quadam spelunca Makkeda: cujus ori lapidibus magnis obvolutis, jussu Josuæ, custodia est apposita; donec, hostibus Israelis maxima cæde percussis, qui ex eis supererant in civitates unitas essent ingressi. Tum vero, toto populo incolumi in castra ad Josuam Makkedam reverso, è spelunca educti, & à Ducibus exercitus calcati, & è quinque lignis usque ad vesperam suspensi, in eadem spelunca magnis lapidibus denno obstructa sepulti sunt. [c. X. 16, 27.]

Atque ita negotiosissimus annus ille Mundi 2553 finem accipit: in cujus priorie semestri per Moysen tota terra trans, in posteriore per Josuam magna pars terræ cis Jordanem est occupata; in ipso vero anni medio, cessante Manna de proventu Cananææ populus Israeliticus cepit vivere.

2554 a. Ab autumno hujus anni, quo post cessationem Manne terram primum ferere Israelitis contigit, numerandus est 1. annus *næ josphias*, & radix annorum Sabbaticorum hic figenda. [*Exod. XXIII. 10, 11. Levit. XXV. 2, 7. Deut. XV. 1, 9. & XXXI. 10.*]

Devictis quinque regibus, omnes reliqui conjunctis copiis sese Israelitis opposuerunt; contra quos diebus multis Josua bellum gessit. [*Josu. XI. 1, 18.*] toto videlicet sexennio; ut mox videbimus.

2559 c. Josua, jam senex, terram cis Jordanem novem tribubus & dimidiatæ Manassis dividere à Deo jubetur. [c. XIII. 1, 7.] Unde is, Gilgale primum (ubi Dei Tabernaculum & Israelitarum castra eo tempore commorabantur) tribubus Judæ & Ephraimi & dimidiæ illi Manassis hereditates distribuit. [c. XIV. 6. XV. XVI. XVII.]

d. Quo tempore Caleb Jephunnæ filius, annis 45 postquam ad explorandam Terram à Mose missus fuerat, Hebronem, cum montanis Judææ pro hereditate petit; ad Anakæos gigantes inde expellendos operam suam offerens. [c. XIV. 6. 10. 13.]

Neque tamen permisit Josua (ut recte hic à Tremellio est notatum) ut Hebronem propriis viribus aggrediretur Caleb; sed ipse cum toto Israele eam oppugnavit, & captum Calbo tradidit. (agros nimirum & villas illius: urbe ipsa una cum suburbii, pro civitate refugii seposita, & Sacerdotibus assignata. [*Josu. XXI. 11, 12, 13. I. Chronic. VI. 55, 56, 57.*] Nondum enim captam fuisse vel Hebronem vel Debirum (ad hereditatem Calebi utramque spectantem) neque excisos Anakæos; ex XIV. & XV. Josuæ capite colligitur. ut quæ ob materiæ cognitionem; in libro Josuæ à versiculo 28. cap. X. usque ad finem cap. XI. & in primo libri Judicum capitulo à 9 ad 17 versum narrantur; huc omnino referenda esse videantur.

Quum enim, tribubus filiorum Judæ & Josephi hereditate assignata, magna adhuc Cananææ pars à Gentibus possideretur; prius quam in terræ distributione ulterius procederet, Josua cum Israelitico exercitu Gilgale profectus, Makkedam cepit eodem (quo eam oppugnavit) die, & Libnam similiter: Regibus & incolis utriusque interfectioni devotis. [*Josu. X. 28, 29, 30.*]

Inde cum exercitu progressus Joshua, Lacishum die (ab obsidione) secundo cepit, & percussit acie gladii. Cumque ascenderet Horamus rex Gezeris ad suppetias illi ferendas; percussit eum Josua & populum ejus, adeo ut non facerent ei reliquum superstitem. Atque inde Eglonem pergens, eodem (quo obsedit) die eam cepit, & similiter percussit acie gladii. [c. X. 31, 35.]

Ascendens deinde Josua & totus Israel cum eo Eglone Hebronem, expugnaverunt eam: novumque ejusdem Regem (prior enim ante sexennium suspensus fuerat) & omnes civitates ejus percusserunt gladio. [c. X. 36, 37.] unde Calebus tres illos gigantes expulit, filios Anaki, (ante annos 45 ibidem nominatissimos; [*Num. XIII. 22, 33.*] Sheshai, Ahiman & Talmai. [*Jof. XV. 14.*]

Deinde, meridiana parte relicta, Gilgalem versus tendens Josua cum Israelitico exercitu Debirum oppugnavit, [c. X. 38] cujus nomen antea fuerat *Kiriath-sepher*. Ubi, Calebo

filiam

Anno
Mundi.

filiam suam Urbem occupaturo pollicente; cepit eam agnatus ejus Othoniel Kenazi filius: duxitque filiam ejus Aclam in uxorem, acceptis etiam cum ea scaturiginibus aquarum [*Jos. XV. 15--19. Judic. I. 11,--15.*] Capta vero Urbe, novum illius Regem (altero ante sexennium suspensio) & omnes civitates ejus percusserunt Israelitæ acie gladii. [*Iosu. X. 39.*]

Denique percussit Josua totam regionem, montanam, & australem, & planam, & decursibus irriguam, & omnes Reges earum: inde à Kadesho Barneæ, Gazam usque: totamque terram Goshenis (in sorte tribus Judæ: *c. XV. 51.*) Gibeonem usque. Omnesque istos Reges & terram eorum cepit Josua vice una, hoc est, una expeditione & uno quasi impetu: Deo pugnante pro Israele. Atque tum demum, cum toto Israelitico exercitu, ad castra Gilgalem reversus est. [*c. X. 40,--43.*]

Reliqui reges (cum quibus Josua longo tempore bellum gesserat) his auditis, conjunctis copiis Israelitas statuunt invadere: sed inopinantes oppressi caduntur, & tota eorum regio occupatur; [*c. XI. 15--16.*] à monte quo ascenditur Seirem (qui Edomæa erat terminus) usque Baal-Gadem in convalle Libani, sub monte Hermonis. [*c. XI. 17. XII. 7.*]

Tempore illo veniens Josua, exiit Anakeos gigantes cum civitatibus eorum è montanis, ex Hebrone, (opera tribus Judæ; *Jud. I. 10.*) è Debiro, ex Anabo, & ab omnibus montanis Judæ & Israelis. Atque ita capta tota terra, dedit eam in possessionem Israelitis, secundum partitiones eorum (ut anno sequente videbitur) per tribus eorum. [*Ios. XI. 21, 23.*] Et *quievit* terra à bello. [*c. XI. 23. & XIV. 15.*]

1560 a. Annus septimus à Terra primum ab Israelitis coli cæpta, idemque primus Sabbaticus in ea ab illis actus: quum à Jesu typico in *requiem* fuissent adducti, quæ Sabbatifici populo Dei per verum Jesum, acquirendi umbra erat & figura. [*Hebr. IV. 8, 9.*] Atque hinc annorum *Jubilæorum*, sive quinquagesimorum, epocha est deducenda. [*Levit. XXV. 8,--13.*]

Mensis VII. die 15, (*Novem. 5. die Sabbati*) Israelitæ festum Tabernaculorum, in Tabernaculis ex ramis arborum confectis, (juxta legem, *Levit. XXIII. 39, 40.*) majore celebrasse videntur studio, quam temporibus Judicium & Regum postea est factum. [*Nehem. VIII. 17.*]

Quum Dominus Israelitis esset daturus quietem ab omnibus inimicis suis circumquaque, ita ut habitarent secure; statuendus erat locus quem ipse eligeret ad collocandum nomen suum ibi. [*Deut. XII. 10, 11.*] Congregati igitur universi *Shilontem*, Tabernaculum conventus ibi collocaverunt; postquam *terra domita fuisset coram eis.* [*Jos. XVIII. 1.*] *Shilo* vero (ubi Tabernaculum deinceps, simul cum Arca fœderis, per annos 328 quievit) tum ex nominis significatione tum ex loci situ, eadem videtur esse & *Salem*. Ut enim שׁלום pacificum denotat & tranquillum: [*Gen. XXXIV. 21. Nabum. I. 12.*] ita & שׁלום [*Dan. IV. 1.*] unde & Messias *Shiloh* [*Gen. XLIX. 10.*] appellatus existimatur; quod non ipse modo pacificus esset & tranquillus, sed etiam æternæ pacis & tranquillitatis nobis auctor: cum typo ipsius Melchisedeko, existens *Rex Salem*; quod est, *Rex pacis.* [*Hebr. VII. 2.*] curus quidem Melchisedeki palatium suo tempore ostensum fuisse in urbe *Salem*, prope quam Johannes baptizabat, [*Johan. III. 23.*] in Epist. 126, ad Evagrium refert Hieronymus: quæ, *Gen. XXXIII. 18.* (juxta ipsius & LXX. interpretationem) *urbs Sichimorum* appellatur; quod in agro Sichemitano, ut *Shilo*, [*Jos. XXIV. 25, 26. cum XVIII. 1. Gen. XXXV. 4. Jud. IX. 6. & XXI. 19. collat.*] esset posita.

Reliquis septem tribubus, terræ quæ supererat descriptione in libro facta hæreditates assignatae sunt: [*Jos. c. XVIII. & XIX.*] atque ita, post deletas 7 gentes in terra Canaan, distributioni terræ finis est impositus; annis post electionem Patrum *circiter* 450. [*Act. XIII. 17, 19, 20.*] A nato enim femine promisso Iſaako hucusque anni 452, à rejecto Iſmaele 447 effluxerunt: utrobique, *circiter* 450.

d. Ex universa terra, tam ultra quam citra Jordanem, urbes 48 à Levitis habitandæ, feceruntur: aſylis, ad quæ cedis minus voluntarie rei confugerent, in sex earum constitutis. [*Jos. XX. XXI.*] atque ita terram promissam possederunt Israelitæ: dante illis Deo *requiem* circumquaque, secundum omnia quæ patribus eorum juramento promiserat. [*c. XXI. 43, 44.*] unde copiæ auxiliares, è Reubenitica, Gaditica, & dimidia Manassis tribu accitæ, *requie* hac fratribus à Deo jam præstita, cum benedictione Josuæ, ad possessiones suas, quas à Moſe trans Jordanem acceperant, redierunt. [*c. XXII. 4. cum c. I. 13, 15. & Num. XXXII. 21, 22.*]

Quum illi vero, ad suos in Peræam revertentes, ad transitum Jordanis in Cananæ terminis magnum altare extruxissent: reliquæ tribus, à Deo defecturos suspicæ, de bello eis inferendo cogitabant. Verum, misso ad eos Phineaso Eleazari summi Sacerdotis filio, cum decem aliis principibus, ubi non ad sacrificandi usum, sed ad testandam suam cum reliquo populo Israelitico communionem, erectum fuisse Altare rescivissent; mutatis animis, à proposito desisterunt. [*Jos. XXII.*]

2561 Josua civitatem Timnath-Seræ, in monte Ephraim, ædificavit: in qua & longo post *quievit* Israel à Deo datam tempore, habitavit; & 110 annorum senex (quæ eadem & Josephi, in fine Geneſeos, ætas fuerat) demum moriens, sepultus est. [*c. XXIII. 1. XXIV. 29, 30.*]

2591 d. Quum tempore *discessus* Josuæ & superstitum illi seniorum (qui, jam adulti cum exirent

3270 1444

3271 1443

3301 1413

cx

	ex Ægypto, observare poterant mirabilia quæ Deus fecerat Israel) mortem infecuta, faciente unoquoque quod rectum videbatur in oculis suis, ea contigissent quæ in quinque postremis capitibus libri Judicum (de Michæ & Danitarum idololatria, belloque Benjaminico & ejus causis) commemorantur; & successit ætas Dei immemor, quæ cum Canaanitis gentibus conjugia misceret, & idola earum coleret: irritatus Deus, in manus Cushanis Mesopotamiæ regis Israelitas tradidit. Quæ prima oppressio, octo tantum annorum fuit. [Judic. II. 7, 10. & III. 6, 7, 8.]		
2599	d. Othoniel Kenasi filius, (Calebii gener; Josu. XV. 17. Jud. I. 31.) è tribu Judæ judex, & vindex à Deo suscitatus, Cushane debellato, libertatem Israelitis restituit. Et quievit terra anno quadragesimo; post quietem à Josua in ea primum constitutam. [Judic. III. 9, 10, 11.]	3309	1405
2609	a. Jubilæus primus in terra actus.	3318	1396
2658	a. Jubilæus secundus.	3367	1347
2661	d. Post mortem Othonielis, iterum peccantes Israelitæ, traditi sunt in manus Eglonis regis Moabitarum: qui adjunctis sibi Ammonitis & Amalekitis, Israelem percussit, & civitatem Jerichuntis occupavit. Fuitque hæc secunda oppressio, annorum octodecim. [Jud. III. 12, 13, 14.]	3371	1343
2679	d. Ehud Geræ filius, è tribu Benjaminica (non diu ante ad internecionem pene deleta) vindex populi à Deo suscitatus, simulata legatione, Eglonem (pugione in ventrem adacto) in cœnaculo interemit: deinde prudenti fuga elapsus, Israelitarum copiis in monte Ephraimi coactis, decem robustiorum Moabitarum millia percussit. Et quievit terra anno octuagesimo; post quietem priorem, ab Othoniele restitutam. [Jud. III. 15, 30.] Post eum etiam Shamgar, Anathi filius, sexcentos Philistæos occidit stimulo bovis vindicavitque & ipse Israelem. (ibid. vers. ult.)	3389	1325
2682	Belus Assyrius in Babylonia, post Arabas, regnavit annis 55. [Jul. African.]	3392	1322
2699	d. Israelitæ, post mortem Ehudis ad peccata redeuntes, traditi sunt à Deo in manus Jabinis regis Canaanis; qui regnavit Hazore, & habuit 900 currus ferreos. Duravitque hæc tertia oppressio annos viginti. [Jud. IV. 1, 2, 3.]	3409	1305
2707	a. Jubilæus tertius.	3416	1298
2719	d. Debora Lapidothana prophetissa (quæ eo tempore Israelem judicabat in monte Ephraimi) & Barak Nephtalia Abinoami filius, Israelitarum copiarum Dux constitutus, conflictu ad aquas Megidduntinas inito, Siferam principem militiæ regis Jabinis profligavit: eoque à Jaele, uxore Heberis Kenitæ, paxillo in tentorio occiso; Debora carnine epinio victoriam celebravit. Et quievit terra anno quadragesimo; post quietem priorem, ab Ehude restitutam. [Judic. IV. & V. 31.]	3429	1285
2737	Ninus Beli filius, Assyriorum fundavit Imperium: qui 520 annis superiorem Asiam obtinuerunt, ut in libro 1. cap. 95. Herodotus author est, quem & in Operis sui initio Appianus Alexandrinus est secutus. Exiguam quandam Asiæ partem sub illorum ditione fuisse, in 1 ^o Romanarum Antiquitatum libro, confirmat diligentissimus hujusmodi rerum investigator Dionysius Halicarnassensis, Ninum tamen, cum Ariæo Arabum rege societate inita, annis 17 Asiam totam, præter Indos ac Bactrianos, in potestatem suam redegit, & Bactrianos demum cum rege suo Zoroastre superavisse, in 2 ^o Bibliothecæ suæ libro, ex Ctesia Cnidio refert Diodorus Siculus, de quo Justinus quoque, ex Trogi Pompeii historiarum libro 1. <i>Domitis proximis, cum accessione virium fortior ad alios transfret. & proxima quaque victoria instrumentum sequentis esset; totius Orientis populos subegit. Postremum illi bellum cum Zoroastre rege Bactrianorum fuit; qui primus dicitur artes magicas invenisse, & mundi principia siderumque motus diligentissime spectasse. Hoc occiso & ipse decessit.</i> Annos regni 52 illi tribuunt Julius Africanus & Eusebius.	3447	1267
2752	d. Israelitæ, denuo peccantes, in manus Midianitarum deduntur. Quæ quarta oppressio, annorum septem fuit. [Jud. VI. 1.]	3462	1252
2756	a. Jubilæus quartus.	3465	1249
2759	d. Oppressi Israelitæ, ad Dominum clamantes, à Propheta redarguuntur. Gideon Manasites, Joashi Abiezritæ filius, ab Angelo Domini ad eos liberandos excitatur. Idem, Dei jussu, Baalis altare diruit, & lucum succendit: unde popularium suorum contentione adversus ipsum orta, nomen <i>Ierub-baal</i> (&) <i>Ierub-besbeth</i> , [II. Sam. XI. 21.] adeptus est. Ex 32 millibus, ita Deo volente, selectis tantum trecentis viris; tubis, hydriis & facibus Midianitas territans, exercitum eorum fudit; quos infecuti deinde Ephraimitæ, principes eorum Orebum & Zeebhum interemerunt. Gideon vero placatis Ephraimitis, quod ad expeditionem primum vocati non fuissent ægre ferentibus, Jordanem transiens reliquas Midianitarum copias profligavit; Succothanos & Penuelitas, qui comitatum illi denegarant, castigavit; duosque reges Midianiticos, Zabam & Zalmunnam, interfecit. Parta demum victoria tam insigni, regnum sibi & posteris suis ab Israelitis oblatum respuit: sed ex inauribus eorum aureis Ephodem constituit, quæ idololatriæ illis postea causa extitit. Atque ita, subjugatis Midianitis, quievit terra anno quadragesimo; post quietem priorem, à Debora & Barako restitutam. [Jud. VI. VII. & VIII. 28.]	3469	1245
2768	d. Quamprimum vita excessit Gideon, Israelitæ ad idololatriam conversi, Baal-berith pro Deo coluerunt. [Jud. VIII. 33.] Abimelech, Gibeonis è concubina Shechemitana filius,	3478	1236
	regnum		

	regnum quod pater recufaverat affectans ; feptuaginta fratres suos super unum lapidem interemit. [<i>1. Reg. IX. 5, 8, 24, 56.</i>]		
1769	a. Abimelech, Shechemitarum opera, Rege constituto; Jothanus, filiorum Gideonis natu minimus, qui solus fratris manus evaserat, e vertice montis Garizimi de injuria domui paternæ illata cum eis expostulat, & parabola proposita ruinam eorum prædicat: deinde oratione peracta, fuga se propiciens, Beeri tutus habitat. [<i>Jud. IX.</i>]		
1771	d. Quum triennio super Iſraelem regnaſſet Abimelech, Gaal cum Sichemitis conjurationem adverſus eum inivit: qua per Xebulem detecta, diruta eſt urbs Sichemitana & ſale ſeminata, incolæ omnes deleti, & domus Dei ipſorum Berith ſuccenſa igni. Inde vero ad obſidionem Thebezi progreſſus Abimelech, fragmento lapidis molaris à muliere projecto primum vulneratus, deinde ab armigero ſuo conſoſſus, interiit. [<i>Judic. IX. 22. ad ſinem. cum II. Sam. XI. 21.</i>]	3481	1233
1772	a. Poſt Abimelechum, Tolah Puzæ filius Iſſacharita judicavit Iſraelem annos 23. [<i>Judic. X. 1, 2.</i>]		
1781	Argon Nini filius, poſt Atyadas primus Sardibus regnavit: cujus poſteri per 505 annos, 22 vitorum ætatis, Lydorum Imperium tenuerunt, filius patri, deinceps ſuccedens; uſque ad Gandaulem Myrſi filium. [<i>Herodot. lib. 1. cap. 7.</i>]	3491	1223
1789	Semiramis, Derceſtidis filia, Menonis primum, deinde Nini uxor, univerſæ aſiæ præter Indos imperitavit: vixitque annos 62, cum 42 regnaſſet: ut ex Cteſia Cnidio, refert in libro 2. Bibliothecæ ſuæ Diodorus Siculus. ubi fuſius res ab ea geſtas, maxime cum Stabrobate Indorum rege, ex eodem explicat. quanquam rerum Indicarum ſcriptor Megathenes (apud Strabonem libro 15 & Arrianum in Indicis) mortuam Semiramidem fuiſſe dicat, priuſquam Indiam fuerit aggreſſa. Aggetes circa Babylonem extruxiſſe eam ſpectatu dignos, narrat Herodotus. (<i>lib. 1. cap. 184.</i>) quum antea flumen pluviam eam omnem reſtagnare ſolitum eſſet. De eadem etiam, ex Trogo Pompeio in libro 1 ^o Juſtinus. <i>Hæc Babyloniam condidit, murumque urbi cæcto latere circumdedit, arena vice, b tumine interſtrato: que materia in illis locis paſſim è terra exſtuat. Multa alia præclara hujus regina fuere. Siquidem non contenta acquiſiſſis à viro regni terminos iuere, Aethiopiã quoque imperio adſecit. Sed & India bellum intulit; quo, præter illam & Alexandrum Magnum nemo intravit. Ubi his, quos Indiam intraviſſe dicit, Dionyſius etiam ſive Bacchus ab aliis omnibus additur: de Babylonico muro fabella illi cum aliis multis eſt communis, Semiramidi opus illud tribuentibus, quod à Rebuchadneſare & nuru ejus Nitocride longo poſt illam tempore eſt peractum. De Babylonia autem ab illa primum condita commentum, à Diodoro ſimul & Trogo (ut & à Strabone, libro 2 & 16. Geographiæ ſuæ) venditatum, non ſolum ex ſacra hiſtoria [<i>Genef. XI. reſellitur, ſed etiam ex Eupolemo, qui (in libro <i>ἀπὸ τῆς Ἰουδαίας Ἀστυπύου</i>, apud Euſebium lib. 9. Præparat. Evangel.) ab his conditam fuiſſe retulit, qui à Diluvio evaſerunt; & Erranio (apud Stephanum Byzantinum de Urbib. in <i>Βαβυλῶν</i> & Euſtathium in <i>Διονύσιον</i>, Perieg. p. 126.) qui Babylonem annis 1002. Semiramide antiquiorem fuiſſe innuit. Qui ſi 1022. ſcripſiſſet (ſicut fortasſe & ſcripſit) ab epocha Caliſthenis Babylonica, quam ſupra (ad annum Mundi 1770) ex Porphyrio propoſuimus, non multum diſceſſiſſet. Idem quoque Porphyrius, in 4. contra Chriſtianos libro, (Euſebio, lib. 1. & 10. Præparat. Euangelic. citato) de <i>Sanchniathon</i> Berutio, Originum Phœnicicarum antiquiſſimo ſcriptore, verba faciens; ab <i>Hierombalo</i> (cujus nomen ab illo <i>Jerubbaalis</i>, de quo paulo ſuperius, ad 2759. Mundi annum, non multum abſudit) ſacerdote Dei <i>Ἰσὺ</i> (ſive Jehovæ, Judæorum Dei) ſua illum hauſiſſe narrat; qui <i>Abibalo</i> Berutorum regi hiſtoriam ſuam inſcripſit. deinde <i>Sanchniathonem</i> hunc reginæ <i>Allyriorum Semiramidis</i> temporibus fuiſſe ſubiicit; ἡ ἀρχὴ τῆς βασιλείας αὐτῆς ἐπισημαίνεται ἀπὸ τῆς γενέσεως αὐτῆς, que ante <i>Iliaca</i> vel circa ea tempora fuiſſe ſcribitur. quod cum noſtris rationibus probe convenit; quæ undecim annis Illo Semiramidem ſuperſtitem fuiſſe ſtatuentes, & ante bellum illud & ſub eo floruiſſe illam indicant.</i></i>	3499	1215
1790	a. Eli Sacerdos naſcitur. Cum vixiſſet enim annos 98. mortuus eſt, [<i>1. Sam. IV. 15.</i>] anno Mundi 1888.		
1795	a. Tolæ deſuncto, & Shamire (ubi habitaverat) in monte Ephraimi ſepulto, ſucceſſit Jair Gileadita, (è tribu Manasſis ultra Jordanem) qui Iſraelem judicavit 22. annos. [<i>Jud. XI. 1, 2, 3.</i>] E poſteris Jairs illius hic fuit, qui villas Argobi à ſe captas de ſuo nomine <i>Havorb-fair</i> appellavit: [<i>Num. XXXII. 41. Deuteron. III. 14.</i>] quo exemplo & filii 30 junioris hujus Jairs (qui, ad ſenioris diſcrimen, [<i>1. Sam. XII. 11. & 1. Chron. VII. 17.</i>] <i>Bedan</i> etiam dictus fuiſſe videtur) 30 illas quas ipſi obtinebant urbes <i>Haveth-fair</i> pariter denominabant. [<i>Jud. X. 4.</i>]	3504	1210
1799	a. Iſraelitæ, relicto vero Deo, variarum gentium idola colentes, in manus Philiſtæorum & Ammonitarum traditi ſunt. Quæ quinta oppreſſio, octodecim annorum fuit: [<i>Jud. X. 8.</i>] cum victoria de Ammonitis, initio principatus Jephthæchi, parta terminatorum.	3508	1206
1805	a. Jubilæus quintus.	3514	1200
1816	d. Hoc anno, nempe oppreſſionis 18. cum hoſtes confregiſſent omnes Iſraelitas qui erant ultra Jordanem; & trajicerent etiam Ammonitæ, ut pugnarent contra Judam, Benjaminem & Ephraimum (quos & Philiſtæi prius oppreſſerant) Iſraelitæ Deum inſclamantes; primum graviter increpantur; deinde reſpicientes, & idola rejicientes, gratiam impetrant. [<i>Jud. X. 8.</i>]	3526	1188

2817	a.	Mortuus Jair, Camone sepultus est. [<i>Ind. X. 5.</i>] Ammonitis in Gileade, Israelitis Mizpæ (in Gileade quoque;) castrametantibus, [<i>X. 17. XI. 11.</i>] Jephthacus Gileadita à senioribus Gileadis accersitus, populi & exercitus Israelitici Dux constitutus est. Is Ammonitas, rationibus prius frustra tentatos, armis subjugavit, Rediens à prælio, Deo filiam devovit; & 42000 Ephraimitas, adversus ipsum insolentius se gerentes, trucidavit; atque Israellem sex annos judicavit. [<i>Ind. XI. & XII. 6, 7.</i>]		
2820	c.	Troia à Græcis expugnata est: annis 408 ante primam Olympiadem.	3530	1184
2823	a.	Mortuo Jephthaco, & in Gileade sepulto; Izban Bethlehemitæ judicavit Israellem septem annos. [<i>Iud. XII. 7, 8, 9.</i>]	3532	1182
2830	a.	Ibzani defuncto, & Bethlehemi sepulto, successit Elon Zabulonita: qui judicavit Israellem decem annos. [<i>Ind. XII. 10, 11.</i>]	3539	1175
2831		Semiramis, cum concubitum filii petisset, ab eodem interfecta est, duos & XL. annos post Ninum regno potita. [<i>Iustinus histor. lib. 1. c. 2.</i>] & quantum 62 annorum ævum de ejusmodi incestu cogitavisse, vix videatur esse credibile: apud B. Augustinum tamen, lib. 18. de Civit. Dei cap. 2. fidem invenisse videtur. Verum de Semiramidis exitu, videnda quæ in 2 ^o Bibliothecæ suæ libro retulit Diodorus Siculus. Ejus filius & successor, Ninus sive Ninyas dictus, contentus elaborato à parentibus imperio, belli studia deposuit; & veluti sexum cum matre mutasset, raro à viris visus, in feminarum & eunuchorum turba consuevit. [<i>Iustin. lib. 1. cap. 2. ex Trogo. Diodor. Sic. lib. 2. & Athenæus lib. 12. ex Ctesia Persicorum libro 3.</i>]	3541	1173
2840	a.	Eloni defuncto, & Ajalone in terra Zabulonis sepulto, successit Abdon Ephraimita, Hillelis Pirathonitæ filius: qui octo annis Israellem judicavit. [<i>Ind. XII. 12, 13, 14.</i>]	3549	1165
2848	a.	Mortuus est Abdon, & Pirathone in monte Ephraimi sepultus. [<i>Ind. XII. 15.</i>] Post eum, Eli summus Sacerdos (in quo, ab Eleazari ad Ithamaris familiam translatus est summum Sacerdotium) judicavit Israellem annos quadraginta. [<i>I. Sam. IV. 18.</i>] Peccantes vero iterum Israelitæ, in manus Philistæorum à Deo traditi sunt. Quæ sexta oppressio, annorum itidem quadraginta fuit: [<i>Ind. XIII. 1.</i>] quos, sicut cum reducta arca mensibus post mortem Eli septem terminamus, ita, pari ratione, totidem post initium principatus ipsius mensibus inchoamus; circa tertii videlicet mensis exordium, qui Sivan postea dictus est.	3557	1157
	c.	quadraginta fuit: [<i>Ind. XIII. 1.</i>] quos, sicut cum reducta arca mensibus post mortem Eli septem terminamus, ita, pari ratione, totidem post initium principatus ipsius mensibus inchoamus; circa tertii videlicet mensis exordium, qui Sivan postea dictus est.	3558	1156
	d.	Uxori Manœ Danitæ Zoræ apparens Angelus, eam, licet hucusque sterilem, filium parituram edocet; qui perpetuus Nazaræus esset futurus, & Israellem à Philistæorum manu liberare cœpturus. [<i>Ind. XIII. 5.</i>]		
2849	b.	Samson, Nazaræus, uti Angelus prædixerat, Zoræ natus est. [<i>Ind. XIII. 24.</i>] Cum enim post captos annos 40 oppressionis Philistæorum (ex ejusd. cap. v. 1. & 5.) conceptum illum fuisset conflet; & ipsum viginti annis vindicasse Israellem in diebus Philistæorum, cap. XV. 20. expresse doceamur: ultra hoc tempus nativitatem ejus non esse differendam apparet; nisi ante 18 ætatis suæ annum, Vindicis eum officium suscepisse statuerimus.	3559	1155
2854	a.	Jubilæus sextus.	3563	1151
2867	d.	Eli Sacerdote summo Judicis officium in rebus forensibus, sub Philistæorum dominatu, exeunte; & nuptiis cum fœmina Timnathana contractis quaesita occasione. Vindicis quoque partes agere Samson cœpit, quasi duodeviginti annorum tunc existens. [<i>Ind. XIV. 4.</i>] Cum enim die sponsalium leonem inermis occidisset, indeque ænigmatum argumentum arripuisset; in nuptiali convivio invitatis illud proposuit, sponsione interposita. Cujus mentem cum ab uxore retectam videret; accensus, triginta Alcalonitis interemptis, spolia eorum expositoribus ænigmatum tradidit, & ad domum patris rediit.	3577	1137
2868	c.	Samson, tempore messis triticæ, cum hædo visitaturus uxorem ad domum soceri venit: sed eam sibi adeptam, & alteri traditam comperit. Unde vindictæ occasione arrepta, trecentas cepit vulpes: & titionibus ad caudas earum alligatis, Philistæorum segetes, vineas & oliveta succendit. Quo irritati Philistæi, uxorem ipsius, simul cum socero, combusserunt. Quos ultus Samson, inimicos magna affectu cæde: & in Etami petra confedit. Unde à tribus Judæorum millibus abductus, & Philistæis traditus, eorum mille maxilla asini percussos à medio sustulit. In quo loco, à maxilla illa <i>Lechi</i> nomen adeptus, à Samstone invocatus Deus, fisso cavo quodam terræ fontem produxit, (<i>Enbakkore</i> , sive <i>Fontem invocantis</i> . appellatum) qui è labore sitientem & fatiscentem refocillaret. [<i>Ind. XV.</i>]	3578	1136
2887	c.	Samson à Dahila concubina proditus, abrado Nazaræatus sui capillitio, Philistæis deditur: qui, erutis oculis, Gazam eum abduxerunt, & carceri compedibus æneis vincitum manciparunt. Crescentibus deinde capillis, & viribus recuperatis, Dagonis ædem, in qua Philistæorum primores omnes & maxima populi turba convenerant, dejecit: pluribus eo casu secum oppressis, quam in tota vita prius interemerat. Sepultusque est cum patre inter Zoram & Eshtaolem: quum Israellem vindicasset 20 annis. [<i>Ind. XVI. 30, 31.</i>]	3597	1117
2888	a.	Tanta inimicorum clade animati (ut videtur) Israelitæ, ad bellum cum Philistæis gerendum progressi, juxta Eben-Ezer (ita postea à Samuele nominatam, quando anno abhinc 21 ^o Philistæi eodem ipso in loco ab eo devicti sunt. [<i>Sam. VII. 12.</i>] castra posuerunt: [<i>Sam. IV. 1.</i>] ubi infeliciter pugnantes, quatuor suorum millia amiserunt. Shilante deinde arca fœderis Dei accersita, tanquam de summa rerum jam decertaturi Philistæi, se invicem ut viriliter agerent sunt cohortati; <i>ne servi Hebræis fiamus, inquietes, sicut nobis fuerant illi.</i> (vers. 9.)		

Unde

Anno
Mundi.

Unde in prælio illo altero, ex parte Israelitarum 30 peditum millia ceciderunt, Arca Dei capta est, Hophni & Phineas sacerdotes filii Eli sunt occisi. Quarum rerum nuntio percussus Eli, fracta cervice, mortuus est: nurus quoque ejus, uxor Phineasi, Ichabodem enixa, expiravit. [I. Sam. IV.] Philistæi vero Arcam captivam abducenes, Azoti in Templo Dagonis collocarunt. Sed his coram ea idolo eorum concidente, & civibus partim morte, partim pudendo hamorrhoidum morbo percussis; [Psal. LXXVIII. 66.] hinc ad Gittæos, atque inde ad Ekronitas eam transferunt. Verum & illis eodem modo afflictis; post septem tandem mensium moram, ex Sacerdotum suorum consilio, cum munere honorario Arcam in terram Israelitarum remiserunt. Ubi Bethshemeshitis, tempore messis triticeæ (ingrante videlicet Pentecoste, circa initium mensis tertii,) in Arcam Dei curiosius introsipientibus, 50070 è populo morte mulctati sunt. [Sam. V. & XI. 12, 13, 19.] Inde vero deducta Arca, collocata est in domo Abinadabi in Gibeon sive colle urbis Kiriath-jearim [I. Sam. VII. 1. II. Sam. VI. 3, 4.] quæ in tribu Judæ posita, Baalæ etiam & Kiriath-baal nomen obtinuit. [I. Chronic. XIII. 6. Jos. XV. 9. 60.] Adhuc tamen domus Dei, id est, Tabernaculum, cum cultu in eo peragi solito, Shilunte in tribu Ephraimitica permansit. [Judic. XVIII. 31. cum I. Sam. XIV. 3.]

c. Barzillai Gileadita natus est: quippe octogenarius, tempore conjurationis Absalonice. [II. Sam. XIX. 35.]

a. Jubilæus septimus.

c. Annis 20 postquam Arca fœderis Kiriath-jearimis collocata est, [I. Sam. VII. 2.] Israelitæ à Philisthæis graviter oppressi, & Samuelis opera ad Dominum conversi, abjectis omnibus idolis suis, Mizpæ conveniunt: ubi aquam hausisse, id est, lachrymarum rivos ex intimo fonte cordis eduxisse, & Domino dicuntur effudisse; (vers. 6.) adhibito etiam fortasse, huic resipiscentiæ significandæ, externo effusionis aquæ simbolo, ex [II. Sam. XIV. 14.] exponendo: quod de ipsorum tamen resipiscendum baptismo, ex [Genes. XXXV. 2. & Exod. XIX. 14.] alii malunt accipere. Hinc Deus ipse, è cælo tonitu edito, Israelitas ab invadentibus Philistæis immediate servavit. [Sam. VII. 10, 12. collat. cum Josu. X. 10, 11.] Quo divino terrore percussæ Philistæi, deseruerunt civitates Israelitarum prius occupatas: [I. Sam. VII. 14.] quibusdam stationariis militibus alieni relictiis [c. X. 5.] neque perexerunt deinceps invadere terminum Israelitarum: quandoquidem manus DOMINI contra eos erat omnibus diebus Samuelis. [c. VII. 12.] antequam regnum obtineret Saul, scilicet: sub quo Israelitas denuo (ut videbimus) miseram servitute oppresserunt. Interim vero Samuel, jam senex, ad pacis & quietis studia conversus, in partem sollicitudinis duos filios ascivit; ut populum Beershebeæ judicarent: qui tamen non ambularunt in viis patris sui; sed munera accipientes, perverterunt judicium. [c. VIII. 1, 2, 3.] Sed integrum officii onus in filios suos nequaquam Samuelem rejecisse, ex cap. VII. 15, 16, 17. manifestum est: ubi mos judicandi populum ab eo, ad mortis usque tempus, observatus, declaratur; postquam regimini admoti fuissent non filii solum illius, sed rex ipse Saul.

c. Israelitæ, sanctissimi senis labore insuper habito, (quod male & illum, & Deum ipsum habuit; [c. VIII. 6, 8.] occasione ex pravis moribus filiorum ipsius (qui in præfecturâ ipso exordio, quo maxima à magistratibus etiam minime bonis præstari solet moderatio, mature eripuerunt) avidè arrepta, novum & reliquis gentibus conforme regimen experierunt. [c. VIII. 4, 5.] Cujus rei altera, & verior; causa fuit; quod cum nondum à stationariis Philistæorum militibus regio eorum plene fuisset liberata, nova accessit fama apparatus bellici Nahashi Ammonitarum regis adversus eos facti: qua territi, neque Samuelis prudentiæ, neque Dei virtuti, per se Regis & vindicis illis officium præstantis (cujus recens in debellatis Philistæis jam habuerant experimentum) consili; utrumque rejecerunt, Regem novum postulantes. [c. XII. 12, 17, 19.] Unde Deus Regem illis in ira sua dedit: Hosc. XIII. 10, 11.] Saulem filium Kis, è tribu Benjamin, per spatium annorum quadraginta. [Act. XIII. 21.] quot annorum quum filius quoque ipsius Ishobeth fuisset dicatur, is regno illi succedens: [II. Sam. II. 10.] eodem tempore & illum in lucem fuisse editum intelligimus. Saul vero à Samuele (qui à morte Eli hucusque annos 21 cum dimidio judicaverat) privatim primum unctus, deinde publice coram toto populo Mizpæ Rex declaratus est. [I. Sam. X. 1. 24, 25.] Nec longo post tempore (ut ex c. XII. 12. apparet) quasi post mensē se. (ut expresse habetur apud LXX. interpretes, & Josephum lib. 6. Antiqu. cap. 5.) Jabesh Gilead à Nahasho obfessa est; & à Saule, profligatis Ammonitis, liberata. Unde totius populi conventu Gilgale habito, regnum Sauli renovatum est: [c. XI. 14, 15.] Samuele integritatem suam in munere suo exequendo confirmante, de injuria sibi illata conquerente, pluvia & tonitru messis triticeæ tempore populum terrente, atque Dei misericordia deinde proposita eundem consolante. [c. XII. 17.] Unde apparet, circa festum Pentecostes & initium tertii mensis gesta hæc fuisse: annis 21 post Arcam à Philistæis, ejusdem messis tempestate, reductam. [I. Sam. VI. 15.] è quibus ut 20 inter reductam Arcam & subactos Philistæos effluxisse, ex cap. VII. 2, 13. ita & unum inter terram à Philistæis liberatam & Saulem regem declaratum intercessisse, ex verbis illis cap. XIII. 1. colligimus. Filii anni erat Saul cum regnaret ipse; & duobus annis regnavit super Israel. quorum commodior sensus reddi non potest, quam iste: post Philistæos à Samuele subactos, unum actum esse annum, quum Saul regnare inciperet; & duobus deinde annis regnavisse illum, à jugo Philistæorum liberum. Temporibus enim infecutis.

3598 1176

3604 1110

3612 1102

3618 1096

3619 1095

- 2611 c. Saul imperio suo à Philistæis est exutus: populo Israelitico gravi & diuturna servitute ab eis oppresso. Qua tandem amota Saul regnum super Israellem accepisse, id est, denuo recuperasse dicitur. [I. Sam. XIV. 47.] Per multos verò annos duravisse oppressionem illam, argumentum est, quòd cum octo ante natum Davidem annis ea cæperit; ante illam tamen finitam, de eodem in regno Sauli successuro pronuntiaverit Samuel. *Quæsit sibi Dominus virum juxta cor suum: & præcepit ei Dominus, ut esset princeps super populum suum.* [I. Sam. XIII. 14.] Ut enim libertatis recuperandæ Israelitis spem omnem præciderent, ne arma illis suppeterent, fabros omnes ferrarios Philistæi illis abstulerunt: adeò ut, quum ad prælium esset perventum, soli ex toto populo Saul & filius Jonathan ense & hasta armati deprehenderentur. [I. Sam. XIII. 19, 22.]
- 2919 c. Jessæo Ephrathitæ, in senectute sua, [I. Sam. XVII. 12.] minimus filiorum David Bethleemi Judææ, quæ inde civitas, Davidis dicta est, [I. Sam. XX. 6. & Luc. II. 4.] nascitur: annis 30. antequam Sauli in regno succederet. [I. Sam. V. 4. cum I. Sam. XVI. 1.]
- 2941 c. Rejecto Saule, & familia ejus à regni successione exclusa, Samuel post diutinum luctum, Bethlehemum à Deo mittitur ut Davidem post eum regnaturum ungeret: annis 40. ante conjugationem Abisalomiticam. [I. Sam. XVI. 1. cum II. Sam. XV. 7.] Qui quidem, *Formosus pecoris custos formosior ipse,* à pascendo grege vocatus, [I. Sam. XVI. 11, 12, 18. cum II. Sam. VII. 3. & Ps. LXXXVIII. 70, 71.] septem senioribus fratribus prælatus, & in medio eorum unctus, [I. Sam. XVII. 13.] invidiam eorum, [c. XVII. 28. ut suorum Joseph, suslinuit: & demùm eadem ætate qua Joseph Egypto, (Gen. XLI. 46.) ipse tribui Judæ præfectus est. Interim verò, ab ipso unctio- nis die, spiritus Domini super eum venit: spiritus nimirum & fortitudinis, & sapientiæ; [I. Sam. XVI. 13, 18. XVIII. 13, 14, 30.] cujus utriusque respectu, etiam regnantis Saulis temporibus, totius Israelis Dux est constitutus. [I. Sam. XVIII. 5, 13. & II. Sam. V. 2.] Unde & fortis- simus bellator evasit, qui Domini pugnaret prælia; [I. Sam. XXV. 28.] idemque Propheta & suavissimus Pfalter Israelis, qui divinis suis Hymnis populum Dei ad finem usque sæculi eru- diret. [AII II. 30. II. Sam. XXIII. 1, 2.]
- Meshibosheth (qui & Meribbaal, I. Chron. VIII. 34. & IX. 40.) Jonathanis filius, quin- quennio ante patris mortem nascitur. [II. Sam. IV. 4.]
- 2944 c. David, nè in Saulis manus tandem aliquando incideret metuens, Gathum (quò & antea con- fugerat, I. Sam. XXI. 10.) ad Achishum regem sexcentis viris comitatus, recurrit: à quo Zic- lago oppido ad habitandum impetrato, anno uno & mensibus quatuor in terra Philistæorum permansit. a. Unde irruptione in Geshuritas, Gerzitas, & Amalekitas facta, ad unum omnes tam fœminas quàm mares interfecit, ne quis cladis nuncius ad regem Achishum perveniret. [I. Sam. XXVII. 1, 2, 6, 7, 8, &c.]
- c. Ad Davidem Ziclagi agentem secesserunt ex agnatis Saulis bellatores robustissimi Benjami- nitæ; nec non ex Gaditis viri militares præstantissimi, qui trajecerunt Jordanem mense primo, quum exundaret supra omnes ripas suas: cum ducibus aliis è tribu Benjaminis & Judæ. [I. Chron. XII. 1, 15, 18.]
- 2949 c. Rex Achish cum Philistæis suis Israelitas invasurus, Davidem ad prælium secum adduxit; [I. Sam. XXVIII. 1, 2.] cui cum sexcentis suis eò proficiscens adiunxerunt se Manassitarum nonnulli: [I. Chron. XII. 19.] & castrametati sunt Philisthæi Shunemi, Israelitæ verò Gilboæ. [I. Sam. XXVIII. 4.]
- Saul conspecto Philistæorum exercitu territus, consuluit Dominum. Cùm vero is illi non re- ponderet, neque per fomnia, neque per Urim, neque per Prophetas; relicto Deo, Endorem ad consulendam Pythonissam noctu concessit: ubi à spectro Samuelis evocato tristem illam accepit sententiam. *Traditurus est Dominus Israellem tecum in manum Philistæorum: & cras tu atque filij tui eritis mecum.* [I. Sam. XXVIII. 5, 6, 19, &c. I. Chron. X. 13, 14.]
- Davide absente, Amalekitæ Ziclagum diripuerunt & combusserunt: abductis secum tum re- liquorum conjugibus & liberis, tum Davidis etiam uxoribus duabus, Ahinoama Jezteelide & Abigaile Nabalis vidua [I. Sam. XXX.]
- Reverso eadem nocte Saule à pythonissa, Israelitæ castra ad fontem Jezzeelis moverunt: Philistæorum copiis omnibus Aphexum congregatis. Ubi, Philistæorum principibus Davidem suspectum habentibus, ille sequente manè cum suis, castris eorum relicto, Ziclagum versus iter suum cœpit: Philistæis Jezzeelem, ut cum Israelitis manus confererent, ascendentibus. [I. Sam. XXVII. 25. XXIX. 1, 3, 10, 11.] Unde apparet, non proximo post habitum cum Samuelis spe- cetro colloquium die, quo David adhuc in castris Philistæorum fuerat, sed aliquanto post disces- sum illius tempore, Saulem cum filiis occubuisse.
- Davidi Ziclagum redeunti adiunxerunt se septem Manassitarum chiliarchi, [I. Chron. XII. 20, 21.] Quum eò tertio advenisset die, atque urbem spoliatam & combustam reperisset; du- centis suorum, qui defecti erant viribus, ad torrentem Besoris relicto, cum aliis quadringentis Amalekitas affecutus, percussit eos à crepusculo usque ad sequentis diei vespem: prædaque omni recuperata, ovans domum rediit. [I. Sam. XXX.]
- Fugato Israelitarum exercitu, tres Saulis filii, Jonathan, Abinadab & Malchisua occubue- runt, Saul, & armiger ipsius in monte Gilboa propriis se interemerunt gladiis. Sequente die, Philistæi capite Saulis amputato, arma ejus in æde idoli sui Ashtaroth deposuerunt, ipsiusque

& filiorum cadavera mœnibus Bethshanis affixerunt. Jabeshi Gileadis cives, memores beneficii à Saule in regni initio ipsis præstiti, cadavera noctu surrepta combusserunt, & ossa sub nemore ad Jabeshum sepeliverunt: jejunantes septem diebus. [I. Sam. XXXI. I. Chron. X.]

Mephibosheth, Jonathans occisi filius, cladis nuncio Jezreel perlato, è nutricis territæ & fugam festinantis sinu lapsus, claudus efficitur. [II. Sam. IV. 4.]

Quum ab Amalekitarum cæde reversus David biduo Ziclagi confedisset, die demùm tertio de exercitus Israelitici interitu primùm audiit: puero quodam Amalekita qui prælio interfuit, coronam capiti & armillam brachio Saulis detractam ad illum deferente. [II. Sam. I. 1.] Ex quo tam serò per festinantem è prælio ad Davidem perlato nuncio colligitur; aliquot etiam post Davidis è castris Philistæorum discessum diebus Gilboitanam illam cladem contigisse: quum non sit credibile, serò elapsos fuisse dies, priusquàm David factam cladem rescivisset. Neque est quod quisquam miretur, tam diu dilatam fuisse pugnam: quum ad *Aphékum* quoque Syros postea castra è regione Israelitarum per septem dies habuisse, & septimo demùm die acies conflixisse legamus. [I. Reg. XX. 26, 29.]

David, Amalekita illo qui se Saulis interfectorem professus est occiso, Saulis & Jonathans & populi Dei cladem funebri carmine deplorat, [II. Sam. 1.] Confluentibus deinde ad eum quotidie Israelitarum copiis auxiliariis, [Chron. XII. 22.] Deo primùm consulto, *Hebronem* cum sociis suis & eorum familiis commigravit: ubi à tribulibus suis, quum 30. esset annorum, Rex unctus, super domum Judæ per annos septem & menses sex regnavit. [Sam. II. 1, 3, 4, 11. & V. 4, 5.]

Abner, princeps militiæ Saulis, Isbosethum illius filium *Mahanaima* traductum, reliquo Israeli præfecit: qui filius 40. annorum biennio super Israel regnavisse dicitur. [Sam. II. 8, 9, 10.] pacificè scilicet, & à domo Davidis bello non petitus, quomodo & patris ejus biennium, de regno ipsius libero & à Philistæis minimè interturbato, intellectum fuisse vidimus. [I. Sam. XIII. 1.]

David, legatis ad cives Jabeshi Gileadis missis, de humanitate Domino suo Sauli præstita gratias illis agit, & regnum Judæ sibi delatum esse significat. [II. Sam. II. 5, 6, 7.] In quo ut magis se corroboraret, affinitate cum Talmaio regè Geshuris inita, filiam eius Maachamin in uxorem duxit: quæ Absalomum & sororem ipsius Thamarum illi peperit. [II. Sam. III. 3. & XIII. 1.]

2651 c. Exacto biennio, quo pacificè regno Israelitico potiebatur Isbosethus, diutinum inter ipsius & Davidis partes bellum est exortum: pro his à Joabo (Zervæ sororis Davidis filio,) pro illis ab Abnero, continuo iteratis præliis; ita tamen ut hæ quotidie invalescerent, attenuarentur illæ. [II. Sam. II. 26. III. 1.]

2962 a. Jubileus oblativus.

2956 a. Abner, contumelia ab Isbosetho affectus, ad Davidem defecit: de transferendo ad eum regno Seniores Israelis sollicitans, Beniaminitis audientibus. [II. Sam. III.]

Michal uxor Davidis, quam post illius fugam pater Saul Phaltiel dederat, eam requirenti Davidi ab Isbosetho transmittitur. [I. Sam. XXV. 44. II. Sam. III. 14, 15.]

Abner cum 20. virorum comitatu ad Davidem veniens, convivio ab eo excipitur: & pacificè recedens, per dolum à Joabo perfidè occiditur, atque à lugente Davide Hebrone sepelitur. [II. Sam. III.]

Conturbatis Israelitis ob cædem Abneris, Bahana & Recab Beniaminitæ dominum suum Isbosethum, æstu diei in cubiculo suo dormientem, obtuncant: caput verò occisi ad Davidem deferentes, morte mulctantur. [c. IV.]

Duces & Seniores omnium tribuum Hebronem venientes Davidem, tertio inunctum, super totum Israël regem constituunt. [I. Chron. XII. à versu 23. ad fin. cum cap. XI. 1, 2, 3, & II. Sam. V. 1, 2, 3.]

2957 a. David cum toto Israele Hierosolyman adversus Jebusæos profectus, arcem Sionis (quæ inde Urbs Davidis non minùs quàm Bethlehem in qua natus ille fuerat, est appellata) Joabi præcipuè, opera occupavit: regniq; sede in Hierosolymitana civitate constituta, annos ibi 33. universo Israeli imperavit. [II. Sam. V. 5, 6, 7, 9. I. Chron. XI. 4, 5, 6, 7.]

c. Philistæi, audientes Davidem communi tribuum consensu unctum fuisse regem super Israel, adversus eum bis ascenderunt in convallem Raphæorum: & duplici clade ab eo affecti sunt. [II. Sam. V. & I. Chron. XIV.] Ubi, messis tempore, Davide aquam è cisterna Bethlehemi desiderante; quum tres potentissimi ipsius duces, per Philistæorum castra perumpentes, eam attulissent, bibere recusavit. [II. Sam. XXII. 13. I. Chron. XI. 15.]

2958 b. David edificavit civitatem Sionis circumquaque, tam munitionem quàm circuitum ejus: Joab verò instauravit reliquum civitatis. [II. Sam. V. 9. I. Chron. XI. 8.]

Hitamus legatos ad Davidem misit, lignaque cedrina, & fabros lignarios & latomos; qui Regiam ipsius extruxerunt. [II. Sam. V. 11. I. Chron. XIV. 1.]

2959 Arca fœderis, quæ primo anno Sabbatico Gilgale inducta est Shiluntem, hoc etiam anno Sabbatico Kiriath-jearimis (quo Shilunte ante annos 70. translata fuerat) è domo Abinadabi, comitantibus illam 30000 delectis ex Israele: cum Psalmi LXVIII. cantu, (ut ex ejus principio probabiliter colligitur, quod ex formula precatonis à Mose usurpata, cum profectura esset Arca, Num. X. 35. est desumptum) domum Obedis-edomi primùm, deinde post tres

	<p>menſes in urbem Davidis, ſive arcem Sionis, deducta fuiſſe videtur: exultante Davide, & illud Pſalmi CXXXII. 8. (a filio Salomone, Arcam inde proxime ſequenti Jubilæo in Templi adytum inferentem, repetitum) accinente. <i>Surge, Domine, in requiem tuam; tu & Arca roboris tui.</i> cum illis que de eadem Arca in eodem habentur Pſalmo; verſiculo 6. <i>Eccæ nos (vicini Bethlehemitæ) audivimus de ea in Ephrata (patria noſtra:) invenimus eam in campis Jaaris ſive ſylvæ. h. e. in colle Kiriath-Jearimorum.</i> (illud enim nomen urbem in confinio ſylvarum poſitam denotat.) & verſ. 13, 14. <i>Elegit Dominus Sionem, expetiit pro habitatione ſua, dicens: Hæc eſt requies mea uſque in ſempiternum; hic habitaturus ſum, quia hoc expetiiveram.</i> Unde tunc quieviſſe Arca dicitur; [I. Chron. VI. 31.] intra novum Tentorium tecepta, quod David ei terenderat Hieroſolymis. [II. Sam. VI. 17. I. Chron. XVI. 1. II. Chron. I. 4.] Nam Tabernaculum conventus Moſaicum, cum altari æneo in quo jube offerebatur ſacrificium, Gibeone (in tribu item Judæ, non amplius in Ephraimitica Shilunte) remanſit, uſque ad conditum Templum Salomonicum. [I. Chron. VI. 32. 4°, 49. XVI. 39, 40. XXI. 29. II. Chron. I. 3, 5, 6. I. Reg. III. 2, 4.] Atque ita ab Ephraimitica Joſephi tribu ad tribum Judæ domo Dei tranſlata, <i>Shiloh</i> deinceps neglecta jacuit. [Pſal. LXXXVIII. 67, 68. Jerem. VII. 12, 14. XXVI. 6.]</p>		
2960	<p>d. David in nova ſua domo cedrina reſidens, & alta jam pace fruens, Nathani propheta conſilium ſuum de Æde Deo conſtruenda aperuit. Verum à Deo reſponſum accepit; non ab ipſo, bellis jamdiu aſſueto, ſed à filio pacifico <i>Salomone</i>, ipſi natiſturo, hoc perficiendum eſſe. [II. Sam. VII. 1, 2, 11, 13. I. Chron. XVII. & XXII. 8, 9, 10. & XXVIII. 3, 6. II. Chron. VI. 8, 9. I. Reg. VIII. 18, 19.] Quod vero hinc uſque ad natum Salomonem interceſſit temporis ſpatium, expeditionibus bellicis eſt impenſum; quibus Philiſtæi, Idumæi, Amalekitæ, Moabitæ, Ammonitæ, & Syri domiti ſunt; [II. Sam. VIII. I. Chron. XVIII.] & Iſraelitici imperii termini, non ſolum à <i>Shichore Egypti</i> uſque ad <i>Hamatham</i>, [I. Chron. XIII. 5.] ſed etiam inde uſque ad <i>Euphratem</i>, <i>Syria Zobææ</i> limitem, <i>Syria</i> propagati. [II. Sam. VIII. 3.] qui extremi erant terræ, ſemini Abraham à Deo promiſſæ, termini; [Genef. XV. 18. cum Deut. XI. 24. & Joſu. I. 3, 4.] & à ſolo Davide, & filio ejus <i>Salomone</i>, [I. Reg. IV. 21, 24. II. Chron. IX. 18.] poſſeſſi.</p> <p>Syriæ vero <i>Zobææ</i> rex <i>Hadad-ezer</i> ſive <i>Hadar-ezer</i> (7 enim & 7 apud Hebræos facile inter ſe commutantur) tum fuit, <i>Rehobi</i> filius: cui verſus <i>Euphratem</i> contra <i>Davidem</i> pugnaturo <i>Rezon</i> filius <i>Eliodæ</i>, cum auxiliariis è <i>Syria Damascena</i> copiis, ſe adjuvit. Verum, <i>Hadad-ezeris</i> exercitu proſtigato, <i>David</i> 22 <i>Syrorum</i> <i>Damaſcenorum</i> millia interemit, & ſtationarios regioni eorum impoſuit. Quum autem victoriam in partem <i>Davidis</i> inclinare videret <i>Rezon</i>, ab <i>Hadad-ezero</i> domino ſuo fugit, & congregatis ad ſe hominibus principem turmæ ſe effecit: & <i>Damaſcum</i> cum eis profectus, regnum ibi pro ſe & poſteris conſtituit; quod <i>Salomoni</i> & regibus <i>Iſraeliticis</i> poſtea tam infeſtum fuiſſe legimus. [II. Sam. VIII. 5, 6. I. Chron. XVIII. 5, 6. I. Reg. XI. 23, 24, 25.] Pugnæ hujus cum <i> Davide</i> ad <i>Euphratem</i> commiſſe meminit <i>Nicolaus Damascenus</i>, apud <i>Joſephum</i> lib. 7. <i>Antiqu.</i> cap. 6. (al. 5.) ubi <i>Rezonem</i> hunc non ſolum <i>Adadam</i> appellat, ſed etiam poſteris regibus omnibus ad decimam uſque generationem nomen hoc, ſicut <i>Prolemai</i> <i>Egyptiaticis</i>, commune fuiſſe ſubjicit.</p>	3670	1044
2967	<p>a. <i>Nashaſo</i> <i>Ammonitarum</i> regi deſuncto ſucceſſit filius <i>Hanun</i>: qui legatos ad ipſum de patris morte conſolandum humaniter à <i> Davide</i> miſſos indignis excepit modis. c. Adverſus quem miſſus <i>Joabus</i>, <i>Ammonitarum</i> & <i>Syrorum</i> ab eis conductorum numeroſiſſimo fugato exercitu, <i>Hieroſolymam</i> rediit. [II. Sam. X. I. Chron. XIX.]</p>	3676	1038
2968	<p>b. <i>David</i> cum copiis ſuis <i>Jordanem</i> trajiciens, <i>Syrorum</i> exercitum ſub <i>Shobacho</i>, principe militiæ <i>Hadar-ezeris</i> <i>Syriæ Zobææ</i> regis, coactum ingenti clade perculit. Unde pacem cum <i> Davide</i> ineuntes <i>Syrorum</i> reguli, ſervierunt ei; <i>Ammonitis</i> auxilio amplius eſſe metuentes. [II. Sam. X. I. Chron. XIX.]</p>	3677	1037
2969	<p>b. Vertente anno, quo tempore reges ad bellandum prodeunt, <i>Joab</i> copias militares in regionem <i>Ammonitarum</i> ducens, <i>Rabbam</i> illius metropolim obſedit: deſidente interim <i> Davide</i> <i>Hieroſolymis</i>. [II. Sam. XI. 1. I. Chron. XX. 1.] qui abſentis in exercitu <i>Uriæ Hittæi</i> conjugem <i>Bathshebam</i> adulterio polluit, ipſumque maritum ab <i>Ammonitis</i> interficiendum procuravit. [II. Sam. XI.]</p>	3678	1036
2970	<p>b. Poſt natum filium in adulterio conceptum, <i>David</i> à <i>Nathane</i> propheta peccati ſui convictus reſpuit, & Pſalmum 51 penitentia ſua teſtem edidit. <i>Infans</i> nihilominus, recens natus, morte ſublatus eſt. [II. Sam. XII.]</p>	3679	1035
2971	<p>a. <i>Bathsheba</i> <i>Davidi</i>, jam marito ſuo, filium peperit: cui <i>Deus</i>, ut pacifico futuro, <i>Salomonis</i>, [I. Chron. XXII. 9.] & ut à ſe dilecto, <i>Jedidia</i> nomen impoſuit. [II. Sam. XII. 25.]</p>	3680	1034
2972	<p>c. <i>Amnon</i>, primogenitus <i>Davidis</i> filius, <i>Thamarem</i> ſororem vitavit. [II. Sam. XIII.]</p>	3681	1033
2974	<p>e. <i>Amnon</i>, biennio poſt nefarium ſuum inceſtum, fratris <i>Abſalom</i>i juſſu interficitur, quo oves tondebantur tempore. [II. Sam. XIII. 23.] ſub veris videlicet extremum; regerminante gramine, quod demetebatur ante meſſem frugum paulo poſt medium primi meſis factam: ut (ex <i>Amos</i> VII. 1. collat. cum <i>Joſu.</i> III. 15. IV. 19. & V. 10, 11, 12.) <i>Codomanus</i> hic annotat. <i>Abſalomus</i> vero, fratricidio peracto, <i>Geshurem</i> fugit in <i>Syria</i>: ubi cum rege <i>Talmaio</i> (avo ſuo materno) per triennium manſit. [II. Sam. XIII. 37, 38. XV. 8.]</p>	3682	1032
2977	<p>c. <i>Abſalom</i>, poſt triennale exilium, rediit <i>Hieroſolymam</i>, patre oratione <i>Tekoitanæ</i> viduæ</p>	3684	1030
		3687	1027

(Joabo)

Anno Mundi.	Anno Periodi Juliane.	Anno ære Christiane.
2979	3689	1025
2980	3690	1024
2981	3691	1023
2983	3693	1021
2986	3696	1018
2987	3697	1017
2988	3698	1016
2986	3699	1015

(Joabo procurante) placato. [II. Sam. XIII. 38. XIV. 1, 23.]
 b. Absalom, succensa Joabi segete hordeacea, paulo ante messem hujus anni, (sequente enim, utpote Sabbatico, nulla in Judæa messis fuerat) ejus opera in conspectum patris admittitur: quo post reditum ab exilio caruerat biennium. [II. Sam. XIV. 28, 30, 33.]

Annus Sabbaticus, inter succensionem segetis Joabi & conjurationem Absalomi interpositus: in quo rebellis filius, comparatis sibi curribus, equis & satellitibus, auram captare popularem & civium animos à patre Davide cepit abalienare. [II. Sam. XV. 1.]

c. Exactis post unctum à Samuele Davidem annis 40 Absalomus, consiliario usus Achitopheli, regnum paternum invasit; [II. Sam. XV. 7.] inter Paschatis & Pentecostes festum: ut ex novis frugibus & spicis tostis, quas Barzillai Davidi fugienti præbuit, [II. Sam. XVII. 28. Codomanus colligit.]

Contra Absalomi & Achitophelis molitiones, David Psalmum III. & I.V. oravit. Simeï Benjaminita fugientem Davidem convitis prosequitur. [II. Sam. XVI.]

Achitophel, neglectum videns suum consilium, suspensio vitam finivit. [II. Sam. XVII.]
 Cæcis viginti rebellium millibus, fugit Absalom; & perplexæ quercui hærente capite, inter cælum & terram pendulus, telis à Joabo confossus interiit. [II. Sam. XVIII.]

Post victoriam, David à tribulibus suis & dimidio populo Israelitico domum reducit. Tumultuantibus Israelitis, quod in rege reducendo priores non fuissent eorum partes, nova exorta est seditio quæ, abscisso à civibus Abelis capite Shebæ filii Bicri, conjurationis primarii authoris, sedata est. [II. Sam. XIX. XX.]

c. Melle hujus anni deficiente, cepit fames qua tribus annis continuis afflicti sunt Israelita, ob Gibeonitarum sanguinem à Saule & domo ejus effusum. [II. Sam. XXI. 1, 2.]

c. Fame adhuc durante, in principio messis hordeacæ Gibeonitæ duos filios & quinque nepotes Saulis suspenderunt: quos Rizpa Saulis concubina à volucrum & bestiarum injuriis immunes conservavit, donec effunderetur aqua super eos à cælis. [II. Sam. XXI. 8, 9, 10.]

David ossa Saulis & Jonathans filii ejus Jabesho Gileadis translata, simul cum septem suspensorum ossibus, Zelæ in sepulchro Kishi patris Saulis condenda cutavit. *Ibid. ver. 12, 13, 14.*

Varia cum Philistæis & eorum gigantibus prælia sunt inita: in quorum uno faciscens David jam senex, mortis periculum ab Ishi-benob gigante illi intentatum ægrè evasit. Quæ pugna omnium ultima fuit, cui ipse præfens interfuit. [II. Sam. XXI. 1. I. Chron. XX.]

d. David, tentatione Satanæ & ambitione incitatus, universi populi censu instituto, iram Dei in Israelitas accendit. Unde ex omnibus tribubus, Levitica & Benjaminica excepta, [I. Chron. XXI. 6. cum XXVII. 24.] virorum omnium annum ætatis 20. excedentium, [I. Chron. XXVII. 23] spatio mensium 9. & dierum 20. numeratione peracta; [II. Sam. XXIV. 8.] famis, vel gladii, vel pestis optio per Gadem prophetam illi est proposita: & quidem famis, vel trium annorum, deinceps futurorum, [I. Chron. XXI. 12.] vel septem. [II. Sam. XXIV. 23.] continuatis videlicet annis tribus prioris famis, & quarto, præfente hoc Sabbatico qui, nova messe destitutus, priora damna refarcire non poterat, ac si dictum fuisset. Tres jam anni famis propter Gibeonitas elapsi sunt: quos messis quidem excepit, sed propter sementis penuriam tenuis, & ad duorum annorum annonam (quam Sabbatici anni interventus postulat) suppeditandam impar; ut adhuc etiam incediæ miserias sustineat pauperiorum saltem turba longè maxima. Ad hosce præteritos annos adjuccendum nunc proponit tibi Deus triennium famis alterum. Atque hæc reconciliandi ista ratio: ut ad annum hunc Sabbaticum Davidici census historiam referremus, potissimum nos permovet.

Peste, quam è tribus propositis David elegerat, Israelitarum una die 70. millia perierunt. Angelus Hierosolymam perdere aggressus, desistere jubetur: Deo miserente & Davide, ejus iussu, holocausta & eucharistica in area Araunæ sive Ornanis Jebusæi offerente. [II. Sam. XXIV. 1. I. Chron. XXI.]

a. David, cognoscens Dei domum in area illa Ornanis fore ædificandam, [I. Chron. XXII. 1. cum II. Chron. III. 1.] materiam omnem ad structuram illius necessariam præparavit: Salomonem filium & omnes principes Israelis cohortatus, ut operi perficiendo strenuè incumberent. [I. Chron. XXII. 1, 2, 3, 17, 18, 19.]

c. Idem, numeratis Levitis, primum quidem à nato triginta, postea verò à nato viginti annos & supra, distributionem eorum fecit, & quibusque officia sua assignavit: ordine tum Ecclesiasticæ tum civilis politicæ constituto, anno regni sui quadragesimo. [I. Chron. XXIII. 3, 27. XXIV. XXV. XXVI. 31.] ineunte sc. ante mortem anno uno & dimidio.

Rehoboam Salomoni ex Naama Amonitilla nascitur: ut potè 41. annorum existens; quum regnare inciperet. [I. Reg. XIV. 21. I. Chron. XII. 13.] Licet enim ipse Salomon puerum parvum se appellet, [I. Reg. III. 7.] & David pater puerum & tenellum fuisse agnoscat: [I. Chr. XXII. 5. & XXIX. 1.] virum sapientem tamen idem pater eum nominat, [I. Reg. II. 9.] etiam antequam superaddita illius sapientiæ cumulo à Deo donaretur. Quæ tria (ætas tenera, filius genitus, & sapientia perspecta) de Salomone duodevicensio dici potuisse nemo mirabitur, qui eadem postea in Josia annum ætatis 16. agente, simul concurrisse consideraverit. [II. Chron. XXXIV. 1, 2, 3. cum XXXVI. 5.]

b. David septuagenarius, belli & fugæ continuatis laboribus attritus adeò effæto fuit corpore, ut pannorum adjectione haudquaquam calefieret. c. Unde ad eum fovendum, Abislagæ

puell.

2611

puella Sunamitis est delecta: Adonias, occasione ex patris infirmitate arrepta, Joabi & Abiatharis consilio atque auxilio usus, regnum occupat. De eo David per Bathsebam & Nathanaem certior factus Salomonem, à Zadoko sacerdote, Nathane propheta, & Benaia filio Jehoiada; Gihonem perductum, Regem ungi curat. Quod audiens Adonias, ad Asylum confugit: & prehenfis cornibus altaris, benignitate Salomonis liber dimissus est. [I. Reg. I.]

David, congregatis omnibus præfectis, chiliarchis, & centurionibus Israelis, una cum filiis & aulicis suis, tum illos ad timendum Deum, tum Salomonem ad extruendum Templum cohortatus est: cujusque partis structura forma, atque distributionibus Sacerdotum & Levitarum ad unumquodque ministerium, scripto; auroque & argento, ad singula instrumenta cujusque ministerii, certo pondere, Salomoni traditis. [I. Chron. XXVIII.] Deinde suo exemplo, & hortatu, ut reliqui etiam omnes aurum & argentum & as & ferrum & lapides ad opus domus Dei liberalissimè conferrent, effecit. Tunc, gratis Deo actis, posttridie diei illius, sacrificaverunt illi juvenes mille, arietes mille, & agnos mille, cum libaminibus eorum: denique regem secundo instituerunt Salomonem; ungentes eum in summum Principem, & Zadokum in summum Sacerdotem. [I. Chron. XXIX. 1, -- 22.]

2990

a. David, Salomonem filium, præceptis, instruens, moritur: I. Reg. II. 1, -10] postquam Hebrone super Judam annis 7. & mensis 6. atque Hierosolymis 33. annis super totum Israel & Judam regnavisset. [II. Sam. V. 5.] ex quibus 40. annos, quos Scriptura illi tribuere solet, ante constitutum regem Salomonem exegisse eum, existimare par est; sex verò amplius menses regnante Salomone superstitem fuisse: ita ut anni Salomonis, in Scriptura commemorati, à mense primo deducendi sint, semestri ante mortem Davidis integro.

b. Adonias, intercedente Bathseba, Abisagam Sunamitidem in uxorem à Salomone expetit: indeque, ut affectati regni reus, illius jussu occiditur. Abiathar, è posteris Eli, Sacerdotio amovetur; substituto Zadoko, ex Phineasi posteris: uti prædictum à Deo fuerat. [Sam. II. 33, 35.] atque ita summum Sacerdotium à familia Ithamaris ad familiam Eleazari rediit, atque in ea deinceps confirmatum est. Joab, sibi metuens, ad Dei tentorium confugit: ubi, prehenfis cornibus altaris, à Benaia filio Jehoiada interficitur: qui illi in præfectura militiæ, à Rege successus est. Simei verò, qui convitiis Davidem laceraverat, à Salomone domum edificare jussus est; unde ultra torrentem Kidronis, capitis periculo egredi illi non liceret. [I. Reg. II.]

Hadad Idumæus, audita Joabi morte, ex Ægypto in patriam reversus est: quem Salomoni postea ad vanitates converso, adversarium suscitavit Deus. [I. Reg. XI. 14. 21.]

2991

a. Pharaon Rex Ægypti filiam suam Salomoni matrimonio conjunxit: & Gezerum, tribus Ephraimiticæ civitatem, [Jos. XXI. 21.] quam incolis Cananæis cæcis, ceperat filia suæ donavit. [I. Reg. IX. 16.] Eam verò Salomon Sionem, in regiam Davidis, deduxit. [I. Reg. III. 1. II. Chron. VIII. 11.]

c. Salomon Gibeone, ubi tabernaculum tum fuerat, mille holocausta obtulit. Ibi optione ei in somnis à Deo data petendi quod vellet, sapientiam elegit. Unde sapientia divinitus donatus est, aliis donis supra quam petierat cumulata: quæ, in judicio litigantium inter se mulierum apparere incipiens, auctoritatem ei & reverentiam magnam apud subditos conciliavit. [I. Reg. III.]

2992

a. Salomon ab Hiram rege Tyri per nuncios salutaris, juvari ab ipso petit, in materia pro structura Templi suppeditanda: quod Hiram certis conditionibus mercedis accipiens, cum eo paciscitur, & præstat. Salomon verò operarios suppeditat, adjunctis præfectis & curatoribus. [I. Reg. V.]

+++++

ÆTAS MUNDI V.

a. ANNO 480. ab egressu Israelitarum ex Ægypto, anno 4. regni Salomonis, mensis secundus, qui Ziv tunc dictus est, die secundo, (Masi 21. feria 2.) Templi fundamenta à Salomone jacta sunt. [I. Reg. VI. 1. 37. III. 21.]

2993

b. Simei, exactis tribus annis postquam ut sedem Hierosolymis fingeret mandatum acceperat, rediens Gath, (unde duos fugitivos servos reduxerat) jussu Salomonis occisus est. [I. Reg. II. 39.]

3000

a. Anno undecimo regni Salomonis, mense octavo, qui Bul dictus est, Templi structura abfoluta est, cum omnibus rebus ejus: spatio annorum septem, ac dimidii. [I. Reg. VI. 38.] Ejus verò dedicatio in sequentem annum est dilata, propter celebritatem Jubilæi.

3001

a. Jubilæus nonus, quartum Mundi seculum aperiens; in quo Templi Encænia magnificè à Salomone celebrata sunt. Congregatis enim ad eum omnibus Israelitis, mense septimo, qui Ethanim dictus est, Arca Sionem in adytum, Tabernaculum ac vasa sacra Gibeone in thesaurum Templi deducta sunt. Ubi, quum Deus præsentia suæ signum spectabile edidisset; Salomon in suggesto aneo flexis genibus conceptas ad Deum preces effudit. Populo deinde benedicens, boum 22 millia, ovium 120 sacrificavit. Atque ita festo dedicationis altaris septem diebus, & festo Tabernaculorum die celebrato: die demum mensis septimi 230 populus in tentoria sua dimissus est. [I. Reg. VIII. 1, 2, -- 65, 66. II. Chron. V. 3, 4, 5. VII. VI. 8, 9, 10.]

Mensis septimi dies 8. (Octob. 30. feria 6.) septem dierum dedicationis primus fuit. Dies 10.

(Novemb.)